

Evropa pred veliko preuredbo

NEMŠKA FRONTA OB DNJEPRU RAZBITA

Moskva, Rusija. — O Hitlerjevi fronti ob reki Dnjepru se govori, da je skoro v enakem položaju, kakor je bila francoska Maginot linija leta 1940, ko so jo Nemci na več krajih razbili in se vsuli skozi več točk za Maginot linijo. Ruske čete so pri Kremenchaku že pred dnevi prebili vse obrambe v dolžini kakih 60 milj in do 40 milj globoko proti jugu Črnemu morju. Od Melitopola pa prodira druga močna ost proti zapadu, ki grozi odrezati Krimsko od celine. Tako vsa nižava, ki se nahaja v obsežnem kolenu reke Dnjeper je v nevarnosti, da pade v rusko zajetje. Nemci imajo samo še nekaj ur časa za takojšnje odločitve, da napravijo takojšen umik, ali pa se dati zajeti, se podat, ali pa se biti do zadnjega moza.

Nemški generalni štab je imel včeraj nujno sejo, ki je odločevala glede položaja v južni Ukrajini. Boji in spopadi so pa tudi na severni ruski fronti, ki pa seveda niso tako nujnega značaja, kakor zdaj v Ukrajini.

NEMCI V STRAHU PRED ZRAČNO INVAZIJO NA RIM

London, Anglija. — Nemški vojaški komentator je povdarjal na radio, da je mogoče zavezniški udar na Rim z morja in zraka in da je možno, da bodo Zavezniki to tudi izvršili. Z velikih ladij nosilci letal lahko v kratkem času pride tisoče parasutnikov za hrbet nemški armadi in jo postavijo tako med dva ognja. je dejal komentator.

Iz Alžira poročajo, da so ameriške in angleške čete na novo napredovale na italijanski fronti. Amerikanci so se pomaknili na nekaterih točkah do pet milj naprej, tako tudi Angleži. Amerikanci se nahajajo zdaj 83 milj od Rima. Nemci se povsod umičejo in za seboj požigajo vse kar bi mogoče služiti nasprotnikom. Celo kmečke hiše po deželi za seboj vse požgo. Živino in vse kar se da odgnati ali odnesti Nemci pobero s seboj.

SLOVENC V LA SALLE NA DELU ZA STARO DOMOVINO

La Salle, Illinois. — Slovenci v La Salle, Oglesby, De Pue in drugih bližnjih krajih po tej okolici delujejo enotno in skupno za trpečo staro domovino. Tukajšnja lokalna podružnica SANSa, števil. 49, za katero stoji okrog 25 tukajšnjih slovenskih društev in klubov, je priredila zadnje nedelje 17. oktobra v Slovenskem domu na prvi cesti jako važen in pomenljiv sestanek. Na ta sestanek je došlo okrog 75 zastopnikov različnih društev in organizacij in povabljeni so bili zraven tudi mnogi odlični amerikanski javni predstavniki, kot zastopniki tiska, okrajni in državni uradniki.

Za zborovalce je pripravil ženski odsek Slovenskega doma jako okusno večerjo, katere se je udeležilo do sto oseb. Predsednik lokalne podružnice je naš rojak Mr. Leo Zevnik, ki je na tem zborovanju

Veliko važnost ves svet pripisuje sedanjemu Zavezniški konferenci v Moskvi. Posvetovanja se vrše tajno za zaprtimi vrati. Zgleda, da bodo Rusi informirali Amerikance in Angleže, kaj oni smatrajo, da jim gre v Evropi. Zgleda tudi, da bo Rusija uveljavila svoje zahteve in stališče in da bo temu sledila po tej vojni nova politična preuredba vse Evrope.

V Berlinu z nervoznostjo gledajo proti Moskvi. Vedo, da padajo kocke za njeno bodočnost. Dr. Gobbels Hitlerjev propagandist je blebetal včeraj, da so Angleži in Amerikanci izprani in so primorani se prodati Rusom. Drugače pa je vsa nemška javnost v nekem resnem tistem nervoznem strahu.

Poročilo iz Švice omenja, da sv. Oče prosi obe stranki, naj prizaneso večnemu mestu Rimu, da ga ne bi uničili in razbili. V ta namen je sv. Oče imel posvetovanje z angleškim in nemškim poslanikom pri sv. Stolici.

Iz Londona poročajo, da so v noči med sredo in četrtkom angleški letalci bombardirali več nemških mest. Poseben napad je utrpelo mesto Lipsko, ki so ga obdelovali s težkimi bombami. Napaden je bil tudi Berlin in druga mesta.

imel jako lep vzpodbuden govor. Tajnik podružnice pa je naš priljubljeni preč. g. župnik Stefan Kassovič, ki je za to zborovanje pripravil jako važno resolucijo, ki jo je zborovanje sprejelo in potrdilo in je bila poslana predsedniku Franklinu Rooseveltu, državnemu tajniku Cordellu Hullu, dvema senatorjema iz te države in kongresniku našega kongresnega distrikta.

Ta resolucija, ki jo je tako pomenljivo sestavil naš preč. g. župnik Kassovič je sledeča: 1. Slovenski narod v Jugoslaviji (Nadaljevanje na 5. str.)

TO LETALO JE BILO PREJ JAPONSKO

Delavci v tovarnah za aeroplane v mestu Los Angeles si od blizu ogledujejo japonsko Zero letalo, ki je bilo sestreljeno nad Guadalcanalom. Pod nadzorstvom Naval Air Auxiliary ob to letalo potovalo po celi Ameriki.

ALABAMSKI PREGOVARJI STAVKAJO NAPREJ IN POVZROČAJO KRIZO

Washington, D. C. — Lewi-sovega novabla, da naj se pre-mogarji vrnejo na delo, je vzel na znanje le majhen del pre-mogarjev v državi Alabami. Kakih 15.000 premogarjev se nahaja še vedno na stavki, o-menjajo poročila. Vladi ne ka-že drugega, kakor premogoko-pe ponovno zaseči in iste podr-zaviti ter na to pod kaznijo za-povedati premogarjem delati. Premogarji delajo opazke pro-ti vladi, češ, da je ta popolnoma nezmožna, da bi bila to pre-rekanje zaustavila in rešila. In-dustrijska okrožja, ki so odvis-na od premoga, ki ga proizva-jajo alabamski premogokopi, so zdaj vsak dan kratka za naj-manj 50 tisoč tonov. Za voj-no industrijo je to hud udarec.

\$81.610.00 NAŠLI PRI UMRLEMU

Denver, Colo. — Ko je tukaj umrl Frank Frary, 94 let star vpokojeni železniški konduk-tor, doma iz Berwyn, Illinois, so našli pri njem v rujavi papir zavutih \$81.610.00 v gotovini. Frary je vnovič vse kar je mo-gel pred dvema letoma in je menda ves čas nosil s seboj in skrival gotovino. Po njegovi smrti se je oglasilo 26 dedičev, pravi poročilo. Vsak po svoje.

WILLKIE BO ZAČEL S KAMPANJO

New York, N. Y. — Wendell L. Willkie bo imel prihodnji mesec več političnih shodov in govorov v vzhodnih državah. Namen njegovih shodov bo pre-pričati vrste republikancev, da republikanska stranka, če hoče živeti mora osvojiti neko zdra-vo gospodarsko in socialno platformo. Willkie upa, da bo zopet postal popularen med re-publikanci.

ITALIJANI SKRIVAJO ŽIVILA

Bern, Švica. — Švicarska br-zojavna agencija, navaja po-ročilo italijanskih listov, da ti-soči in tisoči ljudi po Italiji ku-puje vsa razna živila in jih skrivajo, ker pričakujejo vse-stranske pomanjkanja.

KRIZEM SVETA

New Delhi, Indija. — Maršal Wavell, ki je bil še po-letni imenovan za podkralja In-dije, je bil včeraj zaprisežen in ustoličen v prestolnici Indije. Dosedaj je bil podkralj Indije Lord Linlithgow in sicer od me-seca aprila 1936.

Bern, Švica. — Italijanski list "La Libera Stampa", ki iz-haja v Lugano, piše, da so Nem-ci podminali skoro vsa važnej-ša križišča v severni Italiji. Še celo milansko katedralo so pod-minali, pravi poročilo.

London, Anglija. — An-gleško vrhovno poveljstvo je prestavilo več raznih poveljni-kov na druga mesta. General Sir Allen Cunningham, ki je svoječasno poveljeval angleški osmi armadi v Libiji, je zdaj imenovan poveljnikom angle-ških sil na Irskem.

New York, N. Y. — Pod-admiral Ross McIntyre, glavni kirurg in zdravnik v ameriški mornarici in zdaj osebni zdrav-nik predsednika Roosevelta je izjavil, da bomo Amerikanci zelo srečni, če bomo porazili Japonce v dobi treh let.

Washington, D. C. — Po-ročnik Franklin D. Roosevelt, Jr., ki slušbuje v ameriški mor-narici, je kakor poroča senator Russell, ki se je mudil v Afriki, ranjen. Mladi Roosevelt je bil ranjen v akciji nekje v Sredo-zemlju.

London, Anglija. — Itali-janski grof Carlo Sforza je dop-let včeraj v Italijo, omenja ra-dio poročilo iz Bari. Sforza je več tednov barantal z Angleži. Silno se je baje trdil, da bi Za-vezniki ne vzeli Italiji kaj "njenege" ozemlja.

Madrid, Španija. — Iz Vi-chya v okupirani Franciji je došlo poročilo, da je Benito Mussolini zelo resno bolan in da se nahaja v nekem zdravi-lišču v beneških Alpah. Pred-par dnevi pa so poročali, da je v severni Italiji imel več govo-rov in vzpodbujal fašiste, naj vstrajajo v boju z Nemci.

ROMMEL MESARI V JUGOSLAVIJI, MIHAJLOVIČ PO NUJU SPORAZUM

London, Anglija. — Nemške divizije, ki jih je privedel iz se-verne Italije maršal Rommel, so včeraj zasedle Sušak in Ogu-lin na Hrvaškem. Poročilo o-menja, da je to prva Rommelo-va zmaga, odkar je zopet na poveljstvu. Nemci grozovito preganjajo ljudi. Z velikimi tanki se vozijo skozi vasi, z nji-mi rušijo hiše in streljajo vse vprek. Drugo poročilo iz Kai-ro pa omenja, da je general Mi-hajlovič izdal proglas, da je-njajo vsa nasprotstva znotraj med domačimi silami, in da vsa sila borbe se ima posvetiti skup-nemu zunanemu sovražniku. Ako je to resnično, potem bo do vsaj začasno pojenjali spo-padi med partizani in Mihaj-lovičevimi četniki.

PAPEŽ NE VE NIČ O TEM, DA BI ZAPUSTIL VATIKAN

New York, N. Y. — Vesti, ki so zadnje dni omenjale, da bo sv. Oče zapustil Vatikan, so brez vsake podlage. Še lani in decembru je dal sv. Oče slede-če naročilo: "Dajem naročilo, da naj vsi moji škofje po vsem svetu ostanejo na svojih me-stih, kot dobri pastirji svojih čred v kritičnih časih..." Rim-ski škof, ki je obenem vrhovni glavar sv. cerkve, sam gotovo ne bo dajal slabega vzgleda v tem oziru. Lahko ga pa naziji odvedejo s silo, kar bi pa bilo čisto nekaj drugega.

FRANCO PREGOVARJA HITLERJA

Stockholm, Švedska. — Švedski poročevalci v Nemčiji omenjajo v poročilih, da se špansko poslanstvo v Berlinu zelo trudi že dalj časa, da bi po naročilu samega Francota prepričalo Nazije, da naj nikar ne branijo Rima, pač pa se u-maknejo iz njega. Če bodo bran-ili Rim in bo mesto porušeno bodo obrnili proti sebi ves ka-toliški svet. Kaj bo Hitler od-ločil, še ni jasno.

Investirajte svoj denar v voj-ne bonde! Pomagajte svoji de-želi do zmage!

ZAVEZNIŠKA LETALA BOMBARDIRALA SKOPLJE

V Skoplju, kjer je zdaj veliko nemško gnezdo in najvažnej-še železniško križišče za nazijske čete na Balkanu, so Zavezniki prvič nastopili na strani gerilcev.

Zavezniki prvič bombardirali Jugoslavijo

V torek se je prvič dogodilo, da so zavezniški bombniki iz severozapadne Afrike napa-dili kraje v Jugoslaviji, kjer so utaborjeni Nemci. Razbijali so iz zraka srbsko mesto Skoplje in železniške naprave ob važni progi od Beograda do Aten. Berlinski radio poroča, da so Zavezniki bombardirali tarče v Bolgariji, toda poročilo se naj-brž nanaša na tisti del Jugosla-vije, ki je zdaj v bolgarskih rokah.

Napadalci so v Skoplju raz-bili najmanj tri lokomotive in 15 železniških vozov. Nemška obramba je bila popolnoma presenečena in se ni odzvala. Tudi most v bližini in železni-ško postajo so Zavezniki obde-lali.

Balkanska kampanja se bo začela že pred zimo

London, 19. okt. — Maršal Jan C. Smuts, ministerski pred-sednik iz Južne Afrike, je da-nes namignil, da bodo Zave-zniki napadli Balkan pred zimo in da bodo Združene države "brezdvomno" igrale vodenjo v morda odločilno vlogo v kon-čnem, velikem napadu na Hit-lerjevo evropsko trdnjavo pri-hodnje leto.

Smuts je Churchillov zaup-nik in član angleškega vojnega ministerstva. Tako jasno se ni dozdaj še nobeden vplivnih moči izrazil, kdaj pride do inva-zije Balkana. Smuts je bil tudi severnoafriško kampanjo na-povedal celo leto prej, preden se je začela.

Tito se pritožuje nad Zedinjenimi državami

London, 18. okt. — General Josip "Tito" Brozovič, vodja jugoslovanskih partizanov, je danes izjavil, da je predsednik Roosevelt napravil "narobe", ko je dal štiri bombnike jugo-slovanski vladi v izgnanstvu, katere vojskine čete vodi vlad-ni vojni minister in njegov na-sprotnik general Draža Mihaj-lovič. Protest, ki sta ga podpisa-la gen. Brozovič in Dr. Ivan Ribar, predsednik partizanskega ali protifašistskega zbor-a, je bil prebran danes na pro-sti jugoslovanski oddaji.

"Nam se zdi to pomota, ki se ne bi smela pripetiti," se glasi izjava. "Jugoslovanski narod ima vso pravico pričakovati, da bodo zaloge orožja zanaprej izročene jugoslovanski ljudski osvobodilni armadi, ki se, v resnici, samo ona bori proti so-vražniku." Izjava tudi pravi, da so bile partizanske jedinice pod poveljstvom Brozoviča edina sila, ki se je zadržala dve leti in pol borila proti Nemcem, ter se glasi nadalje:

"Kljub sovražnemu zadržanju generala Mihajloviča proti ljudski osvobodilni armadi in partizanom, ga jugoslovanska

vlada v izgnanstvu še vedno podpira. Ne razumemo pa, za-kaj ga Zavezniki zalagajo z letali."

Izjava obdoljuje Mihajlovi-ča, da javno služi sovražniku. Predsednik Roosevelt je 6. okt. poklonil štirj Liberato-r bombnike prvi jugoslovanski borilni edinici v ameriški voj-ski. V imenu jugoslovanske vlade jih je sprejel veleposla-nik Konstantin Fotič. Omenje-no je bilo, da bodo aeroplani delovali kot del severnoafriške zračne sile.

Nova kanonika ljubljanskega kaplitja

"Slovenski dom" poroča, da je sveti oče Pij XII. v posebni buli imenoval dva nova kano-nika ljubljanskega stolnega ka-plitja. Namesto pokojnega pro-tonotarja kanonika Ivana Suš-nika je imenovan župnik Ivan Gogala, — uršulinski spiritual France Koretič pa je imenovan za kanonika namesto pokojne-ga dr. Alojzija Merharja.

Huda cerkvena kazen za Mikuža

"Ljubljanski Slovenec" po-roča dne 17. aprila 1943 slede-če:

"Najnovjša številka Škofij-skega lista za ljubljansko ško-fijo prinaša v kroniki naslednji kazenski odlok škofa dr. Gregorija Rožmana.

"Duhovniku Metodu Mikužu je vzeta pravica opravljanja svetih obredov (a divinis sus-pensus est) dokler se ne vrne in ne javi škofu."

"S tem je tudi z najvišjega cerkvenega mesta uradno obso-jen duhovnik, čigar dejanja so zadnje čase vzbujala toliko po-hujšanja in ogorčenja med vernim slovenskim ljudstvom."

V spomin našemu fantu

Padel je kot junaški sin za domovino Stanko Bartol, rojen 16. 3. 1921 na Jelovcu pri So-dražici.

Neustrašeni mladenič je or-ganiziral lastno četo in se spu- (Nadaljevanje na 5. strani)

Izšla je "BARAGOVA PRATIKA" za prestopno leto 1944

Letos je povečana za celih 32 strani. Krasno ilustrirana z mno-gimi različnimi slikami. Povestni del je nadvse zanimiv, kakor tudi vsa druga vsebina. Pratika stane letos s poštnino

40 CENTOV,

kar je poslati v čeku. Money order ali v gotovini na naslov:

BARAGOVA PRATIKA
1849 West Cermak Road,
CHICAGO (8), ILL.

AMERIKANSKI SLOVENEK

Prvi in najstarejši slovenski list v Ameriki. Ustanovljen leta 1891

The first and the Oldest Slovene Newspaper in America. Established 1891

Izhaja vsak torek in petek.

Issued every Tuesday and Friday.

Izdaja in tiska: EDINOST PUBLISHING CO. Naslov uredništva in uprave: 1849 W. Cermak Rd., Chicago Telefon: CANAL 5544

Published by EDINOST PUBLISHING CO. Address of publication office: 1849 W. Cermak Rd., Chicago Phone: CANAL 5544

Naročnina:		Subscriptions:	
Za celo leto	\$4.00	For one year	\$4.00
Za pol leta	2.00	For half a year	2.00
Za četrt leta	1.25	For three months	1.25
Za Chicago, Kanado in Evropo:		Chicago, Canada and Europe:	
Za celo leto	\$4.50	For one year	\$4.50
Za pol leta	2.25	For half a year	2.25
Za četrt leta	1.50	For three months	1.50

Doplnilki so prosti, da dopise pošljejo vedno malo prej, kakor zadnje ure predno je list zaključen. Za torikovo številko morajo biti dopisi v uredništvu najkasneje do petka jutraj prejšnji teden. Za petkovo številko pa najkasneje do srede jutra. — Na dopise brez podpisa se ne osira. — Rokopisov uredništvo ne vrača.

POZOR! Številke poleg vašega imena na naslovni strani kažejo, do kedaj je plačana vaša naročnina. Prva pomeni mesec, druga dan, tretja leto. Obnavljajte naročnino točno.

Entered as second class matter, June 10, 1943, at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

K SESTANKU V MOSKVI

Ta teden se je pričel sestanek angleških, ameriških in ruskih zastopnikov v Moskvi. Sestanek je vrlo važen. Nekateri pričakujejo od tega sestanka velike spremembe med zapadnimi Zavezniki in Rusijo na boljše. So pa tudi mnogi, ki dvomijo, da bi ta sestanek mogel razčistiti vsa politična ozračja med zapadom in vzhodom.

Po pisavi moskovskih listov kot "Izvestije" in "Pravda" se lahko ugotavlja to le:

Poljska je kritična točka. Baš "Pravda" piše, da meje, ki jih je določila konferenca v Parizu 1919, so v konfliktu s pravicami narodov. Tu imajo v mislih Belorusce. Rusija nima ničesar proti temu, če se vzhodno Prusijo določi Poljski v zameno za vzhodno Poljsko, toda zahteva pa odločno, da se Združene države zavežejo in položijo jamstvo, da bodo skupno z drugimi narodi čuvale pred vsako agresivnostjo. Dalje Rusija hoče jasnosti, če Anglija in Amerika nameravate še dalje sodelovati z reakcionarimi silami Italije, Španije, Francije in Finske. Glede Finske Rusi še posebej naglašajo, zakaj Amerika sprejema režim, ki je v vojni z Rusijo? Naglašajo se tudi, da Rusija ne odobrava invazije Zaveznikov na Balkan iz razloga, če pridejo Zavezniki tja prvi bodo upostavili tamkaj take vlade, ki bodo izvajale protisovjetsko politiko. Ako je to zadnje resnično, tedaj ima Rusija glede Balkana le neke določene cilje.

Konferenca je vsekakor zelo važnega značaja. Ali bodo tudi njeni zaključki enako važni je zopet nekaj drugega. Najtežje bo za naše ameriške zastopnike polagati kake obljube ali zagotovila glede povojnega sodelovanja, ko nihče ne ve, kakšno bo javno mnenje v tej deželi po tej administraciji. Vlada sama nima te moči. Kakšno veljavno stališče glede tega ima pravico določiti le kongres. Tu pa bi nastala brezkončna pravda, če bi prišlo do takega takega vprašanja. Kaj končno veljavna konferenca ne bo ustvarila, ne določila. Upanje pa je, da bo konferenca marsikaj razčistila, da bodo Zavezniki vsaj toliko na jasnem med seboj, kakšne bodo zahteve ene ali druge zavezniške velesile, ko se bo sklepal mir po tej vojni.

POTA POLITIKE...

Tista fašistična Italija, ki je začela prva kaliti mir v Evropi in ki je sramotno napadala demokratične države in njihov voditelje in ki je tudi nekaka nezakonska mati nemškega nazizma, je zdaj, ko se bliža dan zmage nad fašizmom in nazizmom, presedlala in je že priznana kot "sobojevnica" Zedinjenih narodov, ki se bore proti osišču. Za marsikoga je vse skupaj težko umljivo, kar se je zgodilo zadnje tedne. Postaviti se je treba na stališče političnih barantačev, ki gledajo, kako bi se doseglo zmago čim hitreje in s čim manjšimi izgubami in žrtvami, potem še le je mogoče s takega stališča umevati to politično barantanje. S stališča striktno značajnosti pa človek težko umeva ta dogodek, ne da bi pomajal z glavo nad vsem tem.

Italija se je pridružila Zedinjenim narodom in je s tem zdaj priznana kot "sobojevnica" proti osišču. Priznali so jo pod omenjenim imenom in onim, ki zmajujemo z glavami pravijo, samo to se je priznalo, drugega pa nič. Dobro bomo videli. To je pa tudi vse kar moremo. Dvomljivo pa je, da bi samo pri tem priznanju ostalo. Italijani bodo posegli v par prask in bodo zahtevali za nagrado že pol Evrope. V bojih ne bodo mnogo prispevali, ker kot vojaki so Italijani najzadnji. Kot diplomati pa najbolj zvit.

Churchill je svoj čas ostro naslavljal svoje besede na Italijo. Pozabil jih menda ni. To je vredno, da tudi drugi ne pozabimo. Načrti za ureditev povojne Evrope bodo na rejeni po največ v Londonu, saj za gotove dele Evrope. Glede Jadrana in Sredozemlja bodo skoro gotovo imeli pri odločevanju vodilno vlogo Angleži. In tu bodo prihajali na krožnik tudi interesi Jugoslavije in s to interesi naše slovenske zemlje. Malo manj, kakor milijon Jugoslovancev je četrletje robovalo Italijanom. Niti ene same poštene luke

niso dali severni Jugoslaviji. Pobral je vse slovenske zemlje lačni Italijan. Kako se je godilo Slovincem v italijanskem robstvu prav dobro vedo tudi v Londonu. Saj so bili priča, kako so Lahi ubijali naše Slovence in Istri in na Primorskem. Naši zastopniki so angleškim in ameriškim predstavnikom vse že pojasnili in obrazložili. Za krivice vedo, ki so se godile našemu narodu. Ali bodo, ko se bo delal mir po tej vojni skušali doseči kaj, da se te krivice popravijo vsaj s tem, da se po tej vojni kaj takega ne bo več dogajalo? Mi upamo da! Zaupamo v dobro in pravično voljo Zaveznikov in upamo, da ne bo nihče med njim ravnal tako, da bi položil v brazde mednarodnega polja seme za novo vojno, seme za nove težave in prepire.

Naj zavladata pravičnost na svetu. Vsakemu svoje in nič več. Mi Slovenci in Jugoslovanci zahtevamo le svoje in nič drugega. Ali bomo uslišani? S zaupanjem v pravico, upamo da. Upamo, da Slovincem po tej vojni ne bo treba nikoli omenjati, da so bili po vsem trpljenju za svojo svobodo in svobodo drugih prevarani in prodani.

Upanje v pravico nosimo v svojih srcih!

VELIKA SLOVESNOST PODRUŽNICE ŠT. 20 SZZ Joliet, Ill.

V nedeljo dne 24. oktobra se bo vršila pri fari sv. Jožefa v Jolietu velika in lepa slovesnost. Podružnica št. 20 bo obhajala 15 letnico. Na ta dan bodo blagoslovljene nove uniforme kadetinj mladinskega krožka in sicer 45 po številu. Dalje bo blagoslovljena bandero mladinskega krožka in pa

Ob 11. uri se bo vršilo blagoslovljenje bandera, uniform in slovenske zastave. Sledi peta sv. Maša. Obrede tega dneva bo vršil duhovni vodja podružnice Rev. M. Butala ob asistenci Rev. Geo. Kuzme in č. g. karmeličana. Cerkevni zbor pod vodstvom prof. Anthony Rozmana bo pel Marzovo peto sveto mašo, moški zbor bo zapel Adoro Te, in končno mešani zbor Marijino pesem.

Male družice (mascots) novega mladinskega vežbalnega krožka kadetinj podr. št. 20 SZZ v Jolietu. Od leve: Diane Ramuta, Camille Francille Vranicar, Beverly Carol Gregory, Geraldine Jevitz in Dolores Bruc.

slovenska zastava. Ta mladinski krožek je bil ustanovljen lansko leto meseca decembra in se je ves čas pridno učil v korakanju ter napravil že več javnih nastopov. Toda dne 24. oktobra bo pa prvič oblečen v novih uniformah.

Da se vsa slovesnost poveča, se bo parada vila iz Ferdinand šole, v kateri bodo ob pol desetih nastopili sledeči: na čelu parade bo policijski ravnatelj Ernest Overby ter njegova mestna policijska četa. Dalje American Legion, Joliet Township High School Championship godba pod vodstvom prof. McAllister, dalje godba fare sv. Jožefa pod vodstvom Mr. De Valt, Boy Scouts fare sv. Jožefa, ter KSKJ Drill Team. V paradu bodo tudi Elwood Ordinance in Kankakee Ordinance Military Colored Guard, dalje ROTC High School Unit, South-čiaske kadetnje podr. 16 SZZ, National Championship kadetnje podr. 20 SZZ, ter junior kadetnje kot slavljenske. V paradu bosta tudi župan in županja Mr. and Mrs. Janke, dalje državni pravnik, gl. predsednica Slovenske ženske zveze Mrs. Marie Prislend kot "Commander in Chief" ter Colonel kadetinj, urednica Zarje Mrs. Albina Novak. Dalje bodo glavni botri in botrice, ter število botrov in botric, tet, sestra, in ostalega sorodstva, ki bodo botrovali zastavam.

V paradu bodo tudi tovarišice, ter zastopniki raznih društev iz Joliet, Lockporta in Rockdalea.

Glavni maršal za ta dan bo Mr. John L. Jevitz. Dalje bodo maršali, Mr. Al Skul, Martin Tezek, Bernard Kambich, in Frank Plankar. Načelnik rediteljev v cerkvi bo Mr. Anthony Buchar.

Po sveti maši se bo vršil banket v cerkveni dvorani. Sledil bo poseben program, ki bo posevečen pomenu dneva. Nastopili bodo razni zanimivi govorniki. Med programom se bodo razdelile krasne medalje vsem "National Championship" kadetinj pod vodstvom gl. predsednice Mrs. Marie Prislend in urednice Mrs. Albine Novak. Medalje so dar podružnice kadetinj za njih zasluge, katere so si pridobile na zadnji konvenciji SZZ s tem, da so prinesle domov najvišji častni naslov.

Tem potom so vabljeni članice in prijatelji iz bližine in okolice, da pridete in se z nami vedno zabavate. Akoravno bi mogoče kateri prišel prepozno za banket, je lahko vseeno narvoč med programom. Tudi se bo za te v bar room preskrbelo z jedjo in pijačo.

Vse uradnice in članice so pridno na delu, da napravijo ta dan eden najlepših v nasebini, da bo 15 letnica slavnost podr. 20 vedno ostala vsem v najlepšem spominu. Na svidenje v nedeljo dne 24. oktobra.

Za podr. št. 20 SZZ, Josephine Erjavec.

OGLASI V AM. SLOVENCU IMAJO VEDNO USPEH.

KRATKE NOVICE IN ODMEVI

Joliet, Ill.

Nastopila je jesen. Trava je še zelena, toda listje po drevesih je porumenelo in pričelo odpadati. Še par tednov in ga ne bo več, potem bo pa nastopila zimska sezona. Prva slana je padla in se bo več dolgo, ko nastopi hladna zima.

Smrtna kosa. — Umrl je neki Nikolaj Žagar, star 61 let. Bil je s svojo družino v bližnjem Romeo, kjer zapuščata ženo in več otrok. — Umrla je tudi Mrs. Mary Sepich, stara 60 let. Šla je v Chicago na obisk k hčeri, kjer jo je dohitela smrt. Sinovi so ji tu oskrbeli primeren pogreb. Pred par leti je umrl njen soprog. Tukaj zapuščata odrasle otroke. — Umrl je tudi znani pogrebnik J. B. McCann, star 75 let. Istotako je preminul znani bivši državni senator Jerome O'Neill, star nad 76 let. V 68. letu starosti je v St. Antonio, Tex., preminul znani Arthur H. McGinnis, ki je dolgo let vodil trgovino na vogalu N. Chicago in Cass St. Pred več leti se je preselil v Texas zaradi slabega zdravlja.

Iz zapadne fronte poročajo, da je bil promoviran znani Lt. Wilbur Donovan. V bitkah z Japonci se je odlikoval. On je namreč sin znane družine, ki je mati Staudoharjeva iz Indiane ceste.

Razmere so se nekam čudno zaobrnila, odkar je Italija strmoglavila. Zdaj poročajo, da je nova italijanska vlada napovedala Nemčiji vojno. Kdo ve, koliko bo pomagala zavezniškim silam. Ne ve se, zakaj je tako dolgo vzelo, da se je odločila. Najbrž zato, da so se Nemci boljše podkvalili in zavzeli Rim. Sicer je to uganka, ki še ni razvozšana. Sploh pa ni bilo upanja, da bi bila stvar prešla brez vojskovanja. Kako bo sedaj? Nihče ne more doznati.

Naši slovenski politiki v Ameriki so začeli tudi čudna pota. Eni se držijo na eno, a drugi pa na drugo stran. Adamiča so spoznali, da noče priznati našim voditeljem njihove vodilne prednosti. Mihajlovič nekje spi ali pa se ne čuje o njem zadnje čase. Neki Tito se gostejše pojavlja. Bomo videli, kateri pride koncem konca na površje. Jugoslovska vlada je odšla v Egipt in se malo čuje od nje. Ali bi morda ne opravila boljše, če bi šla v Moskvo?

Vsekakor bo treba še nekoliko počakati, da se izvije pravo jedro iz neke vrste godlje.

Mi pa vseeno kupujemo bonde in znamke, ker brez naše zmage ne bo pravega miru.

Naročnik.

VELIKI DAN

Chicago, Ill.

Kakor je bilo že poročano, se slovenski naselbini v Chicagu zopet obetajo veliki dnevi. Eden takih dni bo nedelja 24. oktobra 1943, ko se bo vršilo razvite in blagoslovljene zastave podružnice št. 2 SZZ. Slavnosti, kakor bo ta dan, že dolgo nismo imeli pri naši fari sv. Stefanu.

Odbor se prav pridno trudi in pripravlja za ta dan, da bo bomo praznovali na kar mogoče slovesen način. Vabljeni so vsa društva, naj bodo zastopana s svojimi zastavami pri povorki in sv. maši, kakor tudi pri banketu in popoldanskem programu. Posebej se pa vabljeni vse članice, da se ta dan pokajejo. Zbirali se bomo v šolski dvorani ob 10:30 dopoldne, da skupno odkorakamo v cerkev k peti sv. maši, ki bo darovana ob 11:30 za vse žive in mrtve članice. Po maši in blagoslovitvi bo prirejen banket v počast članicam, društvom in vsem drugim gostom, z lepim programom. Na programu bo več različnih govornikov, kakor tudi pevski zbori, deklamacije, več posameznih nastopov, kakor tudi igre mladega naraščaja, za

kar skrbijo naše dobre častite šolske sestre. Tudi več drugih točk je na programu, katerih pa sedaj ne morem omeniti. Po programu se bo razvila prosta zabava in ples. Vabljeni ste vsi prijatelji SZZ v Chicagu in okolici, da pridete na našo slavnost. Posebej pa vabimo članice podružnic So. Chicago, Joliet, Elmhurst, Aurora, La Salle, Ogleby in Ottawa. Vstopnina za banket in program je \$1.50. Kateri še nimate vstopnice, jo dobite pri blagajničarki Mrs. Tomažini ali pri tajnici Lillian Kozek. Še enkrat vas vabi vse in vsakega posebej, ter vas pozdravlja

Odbor.

IZ DOMA SV. JOŽEFA

Lemont, Ill.

Sprejmite enkrat tudi iz tega kraja nekaj vrstic, da rojaki vidijo, kako živimo tukaj Slovence v oskrbi častitih sester sv. Frančiška, katerih red ima tu na hribu Mount Assisi svoj glavni samostan, zraven pa dom za stare in onemogle žene in može, slovenske, pa tudi drugih narodnosti. Sprejmemo pa le take, ki so udje sv. katoliške Cerkve. To zavetišče je pod varstvom sv. Jožefa in se imenuje Dom sv. Jožefa.

Dobro nam je tu, zlasti za naše duše, ker imamo vsak dan sv. mašo, večkrat v tednu pa tudi blagoslov z Najsvetejšim, ki je pričujoče v tabernakelju noč in dan v naši kapeli tu v hiši. Res smo srečne. Tukaj blizu je samostan očetov frančiškancev, odkoder prihajajo duhovniki vsak dan maševat k nam, med drugimi včasih tudi Father Bernard, ki jim gre najlepša hvala za njihove lepe pise in članke v časopisih.

Tukaj v našem domu je umrla dobra in blaga krščanska žena Slovenka Uršula Kozarič iz Ottawe, Ill. Več tednov je bila bolna. Mučil jo je hud revmatizem. Bila je večkrat previdena s sv. zakramenti in je mirno v Gospodu zaspala 5. oktobra. Ob smrti je bila stara 73 let. Rojena je bila v Jugoslaviji, nekje na Dolenjskem, in je bila članica več društev. Truplo je bilo prepeljano v Ottawa, Ill., in tam pokopano, ker več njenih sorodnikov prebiva tam. Bila je več let vdova in je bila splošno poznana v imenovanem mestu. Vsem prizadetim naše globoko sožalje, pokojni pa večno veselje v nebesih. Naj v miru počiva.

Jesen je že dolgo v deželi, pa do sedaj je bilo še vedno lepo in gorko vreme. Ni bilo še nič slane tukaj. Bolj suho je. Letina je tudi dobra letos, vse je dobro obradilo, razen sadja. Tudi grozdje je lepo obradilo. Sestre nimajo vinograda, pač pa imajo malo vinograda očetje frančiškani in to grozdje je tako dobro, da se nič ne razloži od michiganskega.

Iskrene pozdrave vsem čitateljem tega lista!

Mary Toleni.

ZANIMIVA DOBRODELNA PRIREDITEV

So. Chicago, Ill.

V nedeljo 24. oktobra bo imela tukajšnja postojanka JPO-SS št. 32 prav nad vse zanimivo prireditev v cerkveni dvorani sv. Jurija na 96. cesti in Ewing Ave. Prireditev bo popoldne in zvečer. Popoldne kmalu po tretji uri bodo zanimivi kratki govori s programom. Iz teh govorov bomo mnogo bolj jasno spoznali položaj naših dragih v stari domovini, ki trpe pod kruto silo osvobodilcev in ki si tako silno žele rešitve in svobode, kot jo uživamo mi. — Zvečer bo pa vsem tako priljubljena "Vinska trgatev", z godbo, plesom in domačo zabavo. Vsakdo, ki bo le hotel, bo imel dovolj zabave. — Obenem bo tudi nekaj okusnega prigrizka, za kar se ne bodo zahtevali nikakoli "pointi", kajti, OPA nam je blagovolila nakazati nekaj

(Dalje na 4. strani)

DOGODKI

Med Slovenci pa Ameriki.

Iz Pennsylvanije

Canonsburg, Pa. — Dne 7. okt. je umrl Anton Lekše, 63, doma od Sv. Duha pri Krškem. Podlegel je operaciji za rakom. V Ameriki je bil 36 let. Zapuščata žena, dva sinova (eden je pri vojakihi), dve hčeri in brata.

Velika prireditev

Chicago, Ill. — V nedeljo bomo pri Sv. Stefanu jedli z veliko žličo. Pridne odbornice in članice tukajšnje podružnice SZZ skrbno pripravljajo banket, kjer bo vse kakor downtown, samo boljše. Razen izbranih jedil na mizi in dobre pijače pri bari bo še pester glasbeni in zabavni program na odru, tako da bo lepo in dobro za želoček, za oči, useša in srce. To nedeljo bo dala podružnica blagosloviti svojo novo zastavo in bo v ta namen peta sv. maša ob 11:30.

Albin Rozman padel

Ely, Minn. — Uradna vest pravi, da je Albin Rozman, star 27 let, padel 13. julija letos nekje ob Sredozemskem morju. Pri vojakihi je bil nekako eno leto. Zapuščata starše, tri brate (vsi trije so pri vojakihi) in sestro.

Joseph Rakovec umrl

Willard, Wis. — Mr. Joseph Rakovec, zastopnik Am. Slovenca za Marshfield, Greenwood in Owen, je po daljši bolezni umrl na domu v soboto 16. okt. Podrobnosti bodo objavljene kasneje. Dva njegova sina sta pri vojakihi, eden v Afriki, drug pa nekje na Južnem Pacifiku. (Prizadetim naše sožalje, njegovim duši pa naj sveti večna luč.

Zopet doma

Cleveland, O. — Iz bolnišnice se je povrnil na svoj dom, kjer se nahaja pod zdravniško oskrbo, dobro poznani rojak in narodni delavec Erazem Gorshe, ki mu želimo čimprejnjega popolnega okrevanja.

V radio šoli

Chicago, Ill. — Sgt. Stanley Kožar, ki se je prejšnje mesece včasih oglasil z dopisi v Am. Slovincu, je ravnokar dovršil osnovno radio šolo v Scott Fieldu, Ill. Tako je usposobljen za člana posadke na bombnikih, verjetno pa je, da ga bodo poslali še v višjo radio šolo, strelsko šolo ali pa vežbalni tečaj za vojaško postopanje, kjer bo dobil poduk kot član bombniške skupine.

Slovenska mati s šestimi zvezdami

Eveleth, Minn. — Tukajšnji list Eveleth News Clarion je objavil sliko gospe Pugel, matere, ki ima šest sinov pri vojakihi, zdaj je pa še sedmi na vrsti. Oče teh bratov vojakov, g. Anton Pugel, se je smrtno ponesrečil v rudniku 17. sept. 1927.

Pa naj kdo reče, da se naša naselbina ne odlikuje. Danes služi Strica Sama 261 slovenskih fantov iz Eveletha, vstevši tudi Pugeljeve, seve. — John R. Strah.

Članstvu kluba Ljubljane

Chicago, Ill. — Članice in člani kluba Ljubljane pri Sv. Stefanu se bodo udeležili parade SZZ v nedeljo 24. okt. korporativno in v narodnih nošah. Vsi naj se zberejo zadnji čas ob 10:30 dopoldne v cerkveni dvorani, pripravljeni za povorko, ki bo posneta na filme. Ker ni mogoče več sklicati seje, naj velja to obvestilo. — Odbor.

PAR BESED K "BARAGOVI PRATIKI" ZA LETO 1944

Pred seboj imam "Baragovo Pratico" za prestopno leto 1944 in jo pregledujem. Tretji letnik je to, je tiskano na prvi strani. Dvobarvni tisk jo dela prijazno. Zvezdnata zastava in pa naša slovenska trobojnica sta na Pratici, kakor dve sestri. Sredi njih pa je lepa ovalna slika našega velikega pokojnika slovenskega škofa Friderika Barage, katerega imenu je ta lepa knjižica posvečena. Spodaj je na vsako stran delo. Na eni strani mlad miščast slovenski orjak, ki vihti kladivo in obdeluje železo. Na drugi strani je še mlad slovenski farmar, ki na obsežnem polju zbira snopje in jih nosi skupaj. Sredi pa je tiskarna, središče naše kulture, ki nam daje v tisku kulturne vrednote in pa to, da ne pozabimo, da smo Slovenci. Da prav tako smo bili in smo Slovenci. In bolj te slike ne podaja nihče o nas, kakor slika na platnicah "Baragove Pratique". Prav res, že načelna stran je taka, da noben zaveden Slovenec ne bi obrnil svojega pogleda na njo, ne da bi čutil, da je to nekaj njegovega. Iz tega razloga se mi zdi na mestu, da je prav, da smo ameriški Slovenci hvaležni vrli tiskovni družbi "Edinost", ki nam daje v tiskovnem oziru zelo veliko vsako leto. Do letos je nam dajala dnevnik in to skoraj 20 let. V ta namen je veliko žrtvovala. Upajmo, da ji bo prej ali slej zopet mogoče organizirati in dobiti sposobno osobje in da bo nam zopet še izdajala dnevnik, kakor hitro bo to mogoče. Dalje je nam pred sedmimi leti začela izdajati krasen slovenski družinski mesečnik "Novi Svet", ki smo se ga tako privadili vsi, da ga težko pričakujemo vsak mesec. Pred tremi leti pa je začela izdajati slovensko pratio "Baragovo Pratico", ki je zopet nekaj, nakar smo ameriški Slovenci lahko ponosni.

Taka, kakor sem omenil, je "Baragova Pratica" že na zunanji pogled. Ko jo odpreš in začneš listati po njeni notranji vsebini, pa odkriješ kmalu nje-

ne druge zanimivosti. Koledarske strani so jako lepo urejene, tiskane v dveh barvah in na vsaki strani je slika kakega znanega svetnika. Najbolj se mi pa letos dopade tabela premakljivih praznikov, ki so navedeni od leta 1938 pa do leta 1935. Kaj takega človek rad pogleda in pratika bo s tem mnogim jako dobro služila. Posebnost v pratiki je letos seznam rimskih papežev. Od prvega naslednika Kristusovega na zemlji Petra mučenca iz Gallileje, ki je začel papeževati leta 33. po Kristusu naprej, je v letošnji pratiki naveden vsak papež, od kje je bil doma, katero leto je bil izvoljen za papeža, katerega leta je umrl in koliko let in mesecev je papeževal. O tem se tu pa tam ljudje večkrat razgovarjajo, pa povprečen človek in še premnoigi izobraženci ne vedo za vsakega papeža, kdo je bil itd. Vse to je zdaj jasno navedeno letos v "Baragovi Pratici". — Prav podobna statistika je v Pratici tudi od vseh ameriških predsednikov, kedaj so bili izvoljeni, kateri stranki je vsak pripadal, kedaj je bil rojen, kakega naroda, kedaj je nastopil predsedniški urad, kedaj umrl, kje je pokopan itd. Tudi to povprečen človek večkrat rad ve, pa kje dobiti pojasnila? V letošnji pratiki je vse to. Že samo to je vredno več, kakor pa tistih 40c kar stane pratika.

Vsebinska "Baragove Pratique" je pa nadvse zanimiva še dalje, kot zanimiv svetovni pregled, dalje kronični pregled dogodkov med Slovenci v Ameriki. Mnogi Slovenci so objavljeni s slikami. Zraven pa še mnogo poučnega in zabavnega berila. Tako je ta lepa slovenska knjiga vredna vsa priporočila in vsak bo gotovo rad segel po njej. Izdajatelj "Baragove Pratique" čestitam k letošnji lepi pratiki in naj tako nadaljuje še naprej za blagor in dobro našega slovenskega naroda v Ameriki.

Leo Mladič.

VOJNA NIKAKOR SE NI DOBLJENA

Washington. — Pot do zmage bo zahtevala od Zedinjenih držav največji napor v njihovi zgodovini — je izjavil vojni podtajnik Robert P. Patterson na konferenci, prirejeni v prostorih vojnega ministrstva, v Washingtonu 200 predstavnikom industrije in delavstva.

"Najtežji posel imamo se pred seboj: namreč pot do zmage", je dejal podtajnik.

"Zmaga je tik pred nami, toda naši vojaški vodje so prepričani, da nas čakajo še dolgi in težki boji. Civilno prebivalstvo sodeluje v tem boju, prav posebno pa oni, ki izdelujejo orožje, s katerim se bore naši vojaki."

Drugi dan konferencie je posvaril ravnatelj vojne mobilizacije, James F. Brynes, civilno prebivalstvo, da ga čakajo "še mnogo večji, in ne morda manjši napori, ker vojna nikakor še ni dobljena."

"Mi se še nismo približali zmagi toliko, da bi mogli reči, da jo imamo tako tik pred se-

boj kot so jo imeli Nemci polet 1940 l., ali pa Japonci takoj po Pearl Harborju," je dejal Brynes.

Svaril je, da ne smemo računati na to, da se bo nemška morala zrušila kot se je l. 1918.

"Prepričanje, ki prevladuje, da se bodo sile osišča v bližnji bodočnosti predale na milost in nemilost, je popolnoma neopravičeno" je nadaljeval Brynes. "Pot v Berlin in Tokio je še vedno dolga, težka in krvava."

Glede civilnega prebivalstva je dejal, da mu je na tem, da ne trošimo predmetov, ki so važni za vojaštvo, sicer pa, da je prepričan, da nikdo ne bo hotel odvzeti vojnemu naporu delavskih sil ali materijala.

"Nikakor ne smemo pričakovati, da bo mogoče olajšati življenje civilnega prebivalstva na škodo vojaških potrebosti," je opozarjal Brynes. "Najvažnejše stvari moramo postaviti na prvo mesto."

— O. W. I.

MEH ZA SMEH

PRI HIGIJENSKEM POUKU
"Zakaj torej mora biti stanovanje vedno čisto?"

"Ker lahko vsak trenotek kdo pride na obisk, gospod učitelj?"

ANGELČEK IN OTROK

Mama: "Tako, zdaj pa lepo

zaspi, srček moj! Angelček je pri tebi in te čuva."

Čez nekaj minut zasliši mama otroški klic iz spalnice: "Mama, mama!"

"Kaj je, srček?" ga vpraša mama.

"Angelček me je ugrižnil!"

Bila je bolha.

STARI MOŽJE PRI DVAJSETIH LETIH

Tukaj so trije "stari mošje" na neki letalski postaji v Angliji. Od leve: Major William Tesla, 25, Pittsburgh, Pa.; Major Septime S. Richard, 29, Jackson, Miss.; and Capt. Archie Benner, 25, El Paso, Texas.

TO IN ONO IZ ŽIVLJENJA IN SVETA

DOLGA HOJA K POROKI

Poroka bi morala biti ob osmih zjutraj. (Vse to se je godilo v neki cerkvi v Portlandu, Ore.) Orglje so že bučale in sveče na oltarju so gorele. Ko je bilo 10 minut pred osmimi, je duhovnik stopil v cerkev in naznanil: "Zenin je ravnokar telefoniral, da mora hoditi peš. Sedaj je v vladni kempin in bo tukaj kakor hitro mu bo mogoče." Zeninov oče je takoj odšel sinu naproti. Organist je kar naprej igral in sveče so nezičkale in se utrinjale. Duhovnik je spet prišel v cerkev in naznanil, kako daleč je že prispel Zenin v tistem času. Ko je bila ura četrčez deset, prisopiha v cerkev Pvt. William R. Lewis, Zenin, ki je izgledal kakor bi bil ravnokar prišel skozi vse vojaške vežbalne tečaje, kjer morajo vojaki skozi vsakovrstne ovire. V taborišču Abbot, kjer je bil nastavljen, 200 milj od Portlanda, je zamudil bus, ker mu je saržent dal izkazilo prepozno. Druga mu ni preostajalo, kakor iti peš. Poroka je bila hitro izvršena, Zenin in nevesta sta rekla vsaj svoj "Da!" in vsi so bili dobre volje, razen morda nevestine matere, ki se je bila vznemirila.

kupčujejo z domačini v južnem Pacifiku brez vsakih nadaljnih ceremonij.

Za primer si predstavljajmo avstralskega letalca, ki so Japonci sestrelili njegovo letalo izpod njega, da se je moral spustiti s padalom skozi razbeljeni zrak v džunglo na Novi Guineji, kjer bo priletel med kodraste, nezaupno gledajoče in do zob oborožene Boonge. Če ima letalec pri sebi par klobas tobaka, se mu ni treba ničesar bati. Hitro si bo lahko kupil vodnika, ki ga bo pripeljal skozi džunglo do njegovega oporišča.

MANJ AVTOMOBILOV

Uprava javnih cest poroča, da za vsakih 100 motornih vozil, ki jih je bilo videti na cestah meseca junija leta 1941, jih je bilo v juniju 1943 na vzhodu samo 40, po srednjem zapadu in zapadu pa 57.

HRANITE OBEŠALCE

Človek bi mislil, da se pri žičnih obešalcih za suknje (wire coat hangers) ne morejo pripraviti znatne količine kovine. Pa ni tako. Stvarica je res navidezno neznatna, vendar WPB je mnenja, da je zadosti te robe v zalogi do konca vojne

Members of the U. S. Cadet Nurse Corps will wear the U. S. Public Health Service cap device on their "Montgomery berets", which are a part of the Cadet Corps uniforms.

The insignia of the new U. S. Cadet Nurse Corps, U. S. Public Health Service. It will be worn on the upper left sleeve of the Cadet Corps Uniform.

HUŠJE KOT V RUSIJI

Neki vojni dopisovalec, ki je pri ameriški peti armadi v Italiji, poroča, da je govoril z nemškimi ujetniki, ki so se bojevali na obeh frontah. Izjavili so, da je ameriški artilerijski ogenj veliko hušji od ruskega. "Cele dneve smo živeli kakor krtje," je rekel neki mladi nazijski častnik. Drugi so povedali enako, da je bilo neprestano ameriško artilerijsko bombardiranje nezno in so se celo najbolj izkušenim in utrjenim nasprotnikom začeli tresti živci.

NEMCI ZASEDLI NEKATERE DODEKANEŠKE OTOKE

Ankara, Turčija. — Nemci so zasedli zadnje dni nekatere dodekaneške otoke. Nekako 10 milj zapadno od otoka Rhodes so zasedli otok Kalči, 15 milj severno pa so zasedli otok Simi. Omenjeni otoki niso bili utrjeni.

PLAČUJEJO S TOBAKOM

Vojska v Avstraliji hoče, naj ji Stric Sam pošlje 20 do 30 ton na mesec neke posebne vrste temnega zvitega tobaka za žvečenje. Ta tobak pa ne mislijo naši fantje sami žvečiti, temveč ga potrebujejo za barantanje.

Domačini na Novi Guineji, Solomonci in Novi Britaniji že leta in leta žvečijo take klobase, pa nečamo to, ampak jih rabijo tudi kot denar, kakor rabimo v Ameriki dolarje in dajme. Če bodo naši fantje založeni z opisanim tobakom, lahko

leta 1941 so naredili 600 milijonov obešalcev iz žice — zato jih ne delajo več. Lahko še pride, da bo celo papirnati obešalcev zmanjkalo. Hranite jih, ker novih kmalu ne boste mogli več dobiti.

KAKOR BI BILE ŽIVE

Razne elektronične priprave delujejo skoraj tako, kakor bi bile živi ljudje; nadomestujejo namreč oči, ušesa, čut otipa, v majhni meri pa celo čut vonja. Vojna je napravila elektroniko za silno važno činjenico v industriji. Brezračne tube, nekateri ne večeje kot naprtnik, druge pa zopet tako velike kot največji mož, opravljajo vsakovrstno delo, ki bi ga ljudje z najboljšimi razvitimi čuti ne mogli tako dobro opravljati. V hipu milijonskega dela sekunde naravnajo stroje, ki izdelujejo mnogo našega vojnega orožja, in s pomočjo drugih kontrol dosežejo, da je orožje napravljeno dobro v vsaki podrobnosti. Inženirji pri General Electric pravijo, da bi se bil vojni program, ki sloni na lahkih kovinah, zakasil več mesecev, ko bi ne bilo elektronskih tub.

IZ SLADKEGA KROMPIRJA

Kakor poročajo, bomo kmalu dobili na mizo sladki krompir v takih oblikah, da še vedno ne bomo, da jemo v resnici le "sweet potatoes".

V svojem poskusnem laboratoriju v Auburnu, La., je profesor L. M. Ware razvil način, kako izdelovati mornički za zajtrk, sladkorčke, moko in sladko pecivo, vse iz sladkega krompirja. Pravi, da vse to niso samo izsušeni "sweet potatoes", temveč do kraja pripravljena hrana, ki se lahko nemudoma servira. Tudi pravi, da so ta živila privlačna, zelo redilna in koncentrirana. Bomo videli!

VSLED SLABIH OČI

Kakor poroča American Medical Journal, so vojaške naborne komisije v trimesečni dobi, od decembra 1942 do februarja 1943 zavrgle največ 18 in 19 letnih zaradi slabega vida. Vsega skupaj je bilo v tem času zavrženih 23.8 odstotkov belih in 45.5 odstotkov črnih fantičev. Največ so jih, kakor rečeno, izvrgli zaradi slabih oči, druge pa vsled živčnih boleznih, mišičnih in kostnih nedostatkov, srčne napake, pretrganja, nezadostne vzgoje, nezadostne teže in naravne zabitoosti in nedostatkov v ušesih.

Pravijo, da nobena druga stvar tako ne pomaga pospešiti in ohraniti dober vid, kakor zavzivanje korenja, ki ima v sebi veliko vitamina A, neobhodno potrebne snovi za dober vid.

SIRITE "AM. SLOVENEČ"!

ZAMORSKO VPRASANJE PO RAZNIH KRAJIH AMERIKE

Črnci so se v zadnjih 40 letih v Združenih državah zelo pomnožili. Tudi preseljujejo se zadnja leta bolj številno iz kraja v kraj, kakor so se prejšnja leta. Veliko poprašavanje po delavcih v tem vojnem času pospešuje preseljevanje črncev z juga v severne in zapadne kraje. S tem, da se Črnci naseljujejo v gotove kraje, pa nastajajo v takih krajih nova vprašanja. Prvič, kako dati črnskimi delom takih naselbin zadosti stanovanj, dovolj druge razne oskrbe kot šolstva, rekreacijo, itd. Vedeti je treba, da kakor hitro v kakem kraju naraste črnsko prebivalstvo, je treba začeti misliti takoj na posebna zamorska okrožja, ker beli in črni skupaj ne gredo in preje ali slej nastanejo prepiri, katerim sledijo mnogokrat hudi krvavi izgredi, kakršne smo v Ameriki že večkrat doživeli po raznih velemestih.

Razloge za take izgrede, ki sledijo navadno iz čisto malenkostnih začetakov razlagajo razni tozadevni strokovnjaki na različne načine. Črnci je umsko daleč za belim človekom. Od narave menda Črnci že niso v sebi neko res zanj neprijetno zavest, da se v družbi z belim človekom čuti za manj vrednega, pa tudi za zapostavljenejšega. Ta čut v Črncih menda ni moč popolnoma nikoli zatreti, vsaj dosedaj se ga ni dalo. Le pri izobraženih Črncih se da to dopovedati, pri drugih bolj težko. To zavest so menda poddedovali po svojih prednikih, ki so bili kot sužnji na jugu res po pasje vladani, kar je vse ob sodbe vredno. Mnogi južni Belci si še danes ne dajo dopovedati, da je treba s Črnci postopati kot z ljudmi, prav tako kjer le mogoče kot z belimi. Na jugu Črnce še vedno prezirajo. Popolnoma ločeni so od njih. Na pouličnih železnih vozih vozijo posebej. Belec se ne vsede poleg Črnca. V severnih krajih pa ne delajo take razlike med črncimi in belimi. Vsaj tako očitno in ostre ne. Belim iz juga, ki prihajajo na sever to ne gre v račune, zakaj bi se postopalo enakopravno z Črnci, kakor z belimi. Vzgoja na jugu je temu vzrok, ki je vtepala Belcem, da so Črnci njihovi sužnji in to mnenje je še sedaj v glavah in krvi premnogih.

Statistike raznih sporov s Črnci kažejo, da so se spori navadno vedno začeli med Belci, ki so prišli iz juga v severne kraje in med Črnci. So že našle prilike, da so Belci pokazali svojo odurnost in neprijaznost do Črncev in ti pa so začeli očitati, da so na severu, kjer je

enakost ne pa suženjski red, kakor na jugu in iz očitkov so začeli padati udarci in tem so sledili krvavi izgredi.

Najtežje je zamorskim družinam, ki prihajajo na delo v severne kraje, najti stanovanja. Navadno morajo v kake najbolj umazana okrožja, ker Črnce smatrajo za nečiste in nihče jim noče oddajati v najem boljših stanovanj. Bojijo se jih, češ, da bo okolica postala manj vredna vsled navzočnosti zamorcev. Tako dobijo Črnci vedno kak kot, kjer se začne gosto naseljevat. Ker jih Belci res le odpravijo iz svojih rezidenčnih okolic, se ti kajpada kmalu navzamejo sovrašstva do Belih, ki ga seveda na enkrat ne pokažejo, vzbruhne pa na dan ob kakih izrednih dogodkih, ki postanejo povod krvavih izgredov. Tako je bilo pred leti v Chicagi, ne dolgo tega v Detroitu in bo zopet kmalu kje drugje.

Točasno dela zamorsko preseljevanje skrbi zapadnim velemestom. V San Francisco si belijo prav resno glave, kako naj uredijo zamorske kolonije, da ne bodo nastala sovražna trenja med prebivalstvom. Ladjedelnice, skladišča in druge ustanove so dobile zadnje dve leti na tisoče črnih delavcev, ker belih primanjkuje. Postajajo pa glede tega zaskrbljeni, kako bodo kontrolirali ta okrožja, kako bo mogoče socialno in drugače nuditi tem okroženim oskrbo, da ne bodo nastale nezaželjene sitnosti.

Leta 1900 je bilo v zapadnih državah kot Montani, Idaho, Wyoming, New Mexico, Arizona, Utah, Nevada, Washington, Oregon in v Kaliforniji komaj 30.000 Črncev. Leta 1940 so jih našli že nad 170.000, zdaj pravijo da jih bo že blizu 250.000. V San Francisco je bilo pred par leti le kakih 6000 Črncev. Zdaj jih bo več kakor 18.000.

Za nas katoličane je Črnci človek, enako vreden kot bel človek z enako neumrjoko dušo otrok božji. Druge kristjanske sekte priznavajo v duhovnem oziru črnega človeka, vendar pa v družabnem in drugih ozirih ga zapostavljajo in imajo za manj vrednega. Razni južni protestantje ga smatrajo še vedno, kakor so ga pred dolgimi leti doli na jugu, kar s krščanskega stališča nikakor ni prav. Le prava krščanska strpnost in pa ljubezen do bližnjega, ne glede kake barve je bližnji in pa pravičnost ste podlagi, na katerih je mogoče boljše medsebojno razumevanje med črncimi in belimi.

POSLANICA EVROPSKEMU PODTALNEMU ČASOPISJU

Washington. — Ekzekutivni komite Ameriške Zveze Ameriških Urednikov časopisja se je sestal pretekli teden v Washingtonu in sprejel rezolucijo, v kateri izraža svoje občudovanje vsem onim, ki skrbijo za izdajanje podtalnih časopisov v zasedenih deželah in vsak dan tvegajo svoja življenja v prizadevanju, da povedo resnico svojim narodom.

Rezolucija, katero bo OWI sporočila podtalnemu časopisju, se glasi:

"Vsem svojim tovarišem, ki izdajajo podtalne liste v zasedeni Evropi, in vsem njihovim sotrudnikom, ki pomagajo pri izvrševanju naloge povedati resnico navzlic nemškemu pritisku, pošilja Ameriška Zveza Časopisnih Urednikov svoje pozdrave in jim izraža svoje spoštovanje in občudovanje. Pozdravljamo vas kot svoje poslovne tovariše; občudujemo vas kot ljudi, ki v večni smrtni nevarnosti vrše posel, katerega izvršujemo mi v varnosti in spoštovanju od vseh — kot ljudi, ki dnevno tvegajo svoje življenje za najplemenitejšo tradicijo svobodnega časopisja kot neobhodne potrebe za svobodne ljudi. Vsak dan prinašate resnico ljudstvom, katerih telesa so v verigah, katerih duše in srca pa so še vedno svobodna; resnica jim bo ohranila to duševno svobodo, dokler ne pride dan, ko bo skupni napor vseh zedinjenih narodov vpustil svobodo vseh ljudstev povsod na zemlji." O. W. I.

MISLI

Ne pusti, da bi te obrazil, ki včeraj v nos te je ugrižnil.

Najbolj človeku kruh diši, če sam se z žulji zanj poti.

Mnogokratov dedščine razdražijo sosesčine.

MESTO NA ZLATU

Popotnik, ki gre v Južnoafriško Unijo, pride iz Kapstadta v Johannesburg po neskončno dolgi in utrudljivi poti skozi ozemlje nekdanje svobodne države Oranje. V trenutku, ko pride iz monumentalnega poslopja nove postaje, ga obkrožajo nešteti čudni vtisi. Razlika med mirnim, popolnoma mrtvim ozemljem, po katerem se je vozil, in med izrednim tempom velikega mesta, ki se razvija z nevidno naglico, ta razlika je tako velika in tako nepričakovana, da ga kar dirne. Še močnejše deluje mesto na obiskovalca, ki je poznal Johannesburg iz prejšnjih časov in ki ga sedaj obišče po osmih ali devetih letih. Brez sapa opazuje labirint večnadstropnih palač, prometno gnečo velikega mesta, vse moderne instalacije, samodelne prometne signale, tramvaje z dvema nadstropjema, brezvočne električne omnibusse in nebroj privatnih avtomobilov, ki nikjer v mestu ne morejo najti prostora za parkiranje.

Izredna naglica

Obiskovalca ne iznenadi toliko ameriški vidni mesta, kolikor izredna brzina njegovega razvoja. Pred pol stoletjem je bila ta samo puščava, ki ni bila ne za poljedelstvo ne za živinorejo. Leta 1885 so Buri tu našli goro zlata in že v decembru istega leta je bil pojožen temelj današnjemu mestu Johannesburgu. Takrat je bilo še to in sto kilometrov oddaljeno od najbližje železniške postaje. Toda od tistega časa, ko je predsednik transvalske republikacije Paul Krueger oznanil v svet odkritja bogatih zlatih rudnikov, se je pričel pritok kopalec zlata, trgovcev, pustolovcev in finančnikov, ki so iz Haj-Velta hoteli napraviti novo Kalifornijo. Ležišča zlata so se odkrivala druga za drugim. Devet let po Kruegerjevi proklamaciji so bila zemljišča plačana po 22.000 angleških funtov! Pa niti ni ostalo pri tem! Cene so rastle dalje vsako leto, pozneje vsak mesec in vsak dan. Kvadratni meter zemlje v središču mesta stane danes 160 funtov šterlingov.

V začetku je bilo kopanje zlata edina gonilna sila v razvoju vse leže. Brez vsakih tehničnih naprav je bilo leta 1885 izkopanega zlata v vrednosti 10.000 funtov. V 13 letih je proizvodnja narasla na 13 milijonov, leta 1907 na 27 milijonov in preteklega leta na 80 milijonov funtov. Približno tri četrt te vsote je ostalo v Južnoafriški Uniji kot dnevnice, plače, dividende in investicije. Industrija zlata je dosegla velik napredek leta 1932, ko je bila izvršena devalvacija angleškega funta, kar je izzvalo velik narastek v ceni zlata. Južnoafriška Unija je odobrila zlato valuto še eno leto in se je šele tedaj odločila, da svojo valuto prilagodi angleški. Nastal je tak razmah spekulacij, kakršnega doslej Johannesburg še ni doživel. Cene parcel so poskočile do neverjetne višine. Ker je mesto neprestano raslo, dobiček iz zlatonosnih polj pa je privlačil vdene nove in nove ljudi, je bilo treba že varčevati s prostorom in graditi v višino namesto v širino, kot je bil doslej običaj v Afriki. Tu potreba je povzročila neverjetno spremembo notranjih četrti.

Ko je bilo leta 1938 izdanih za nove zgradbe 9.7 milijonov funtov, so mislili, da je ta vsota izredna. Kajti takrat ni še nihče pričakoval takega napredka mesta. Toda v poznejših letih so izdatki za nove zgradbe še bolj narasli. Prihodnji razvoj mesta se danes kar ne

more pregledati. Novi nebotičniki se dvigajo v vseh mestnih četrtih. V nekaterih četrtih obstoje danes že cele ulice nebotičnikov. Največje poslopje je Eskomte Haus, v obliki zvornika, ki ima 18 nadstropij in je visok 80 m. Ob teh nebotičnih pa še vedno čepi veliko hiš z dvema nadstropjema. Te hišice so že davno postale brez vrednosti in padajo polagoma pod udarci kladiva, ki delajo prostor za nove nebotičnike. Kmalu ne bo niti sledu o starem Johannesburgu, tako da bodo morale ustanove za zaščito starin braniti le zadnje hišice. Te bodo še edine priče časov, ko je bilo treba vsak kos železa za graditev prvih naselbin pripeljati več tisoč kilometrov po morju.

Gost iz Evrope, ki se ne more prilagoditi brzemu razvoju Johannesburga, se spominja, da bi ohranil duševno ravnotežje, nekaj mrke, gole ravnine Haj-Velta, ki se je pričela takoj za zadnjimi hišami. A ležišča zlata so ogromna. Nič za to, če se zlato nahaja tako globoko v zemlji! V iskanju zlata so se ljudje že spustili v globino 2000 m, pa bodo šli gotovo še globlje. Razen tega so našli zelo bogate žile, ki pa jih hranijo kot rezerve za najhujše čase. Vsi prebivalci so ponosni na svoje mesto in jih veseli, da ostane Johannesburg s svojimi 520 tisoč ljudmi še vedno prestolnica Unije in za Kairom in Aleksandrijo tretje največje mesto črnega dela zemlje. Po številu belega prebivalstva pa je celo prvo mesto v Afriki! Johannesburg se razprostira na 200 kvadratnih kilometrih. Na 275.000 belih prebivalcev odpade 40.000 avtomobilov, torej na vsakega sedmega prirelijo eden. Razumljivo je torej, da uporablja Johannesburg sam četrtno vseh avtomobilov, ki jih uvažajo v Unijo.

Mesto zlata — in časa že

Johannesburg nima preteklosti. Njegova zgodovina je sedanjost. V njem živi še danes mnogo ljudi, ki se spominjajo, da je njegov temelj sestavljal le iz šotorov. Ti ljudje so bili priče vsega njegovega razvoja. Temu mestu nihče ne more zameriti, da nima tradicije. Saj nobenemu Evropejcu ta tradicija tudi ni potrebna. On bo tu našel univerzo, krasno knjižnico, celo mnogo dobrih koncertov bo lahko slišal. V resnici ga pa prevzame le mestna atmosfera. "Johannesburg je samo borza in nič več," je dejal neki trgovec obiskovalcu, ki ga je vprašal, kako mu je tukaj všeč.

Gledališča? Tu lahko vidite le nekaj diletantskih predstav, ki dosegajo po mnenju kritičnih obiskovalcev raven pomanjkanja potrebnih sredstev zelo dobro raven. Gradi se res novo gledališče, a bo trgovski riziko kmalu prisilil njegovega lastnika, da bo začel tujati revije. Prebivalstvo očitno raje hodi v kino, kjer se z uspehom prikazujejo povprečni ameriški filmi. Morda ne najdete v nobenem evropskem mestu tako monumentalno in razkošno urejenih kinematografov kot v Johannesburgu. Zato tu ni kavarna kot v Evropi. Tu ni znano večerno in nočno življenje kot v Evropi ali Ameriki, razen nekaterih nočnih klubov, v katere hodi le majhno število bogatašev.

Treba pa je, seveda, takoj naglasiti, da Johannesburg ni merilo za oceno razmer v vsej Uniji. V Johannesburgu se velikokrat zgodi, da prebudi človeka ponosni podzemeljsko grmenje. Jaso se čutijo valoviti potresi, od katerih se tresе

HLAČE ZA DVA

S. Sgt. John A. Thomas, na levi, iz South Houston, Texas, pravi, da so mu dali te delavske hlače v letalskem oporišču pri Moses Lake ter mu obnem rekli, da se bodo še skrčile, ko bodo parkrat oprane. Morda se bodo, ali zasukrat je v njih zadosti prostora sanj in za T. Sgt. Jerryja P. Longo iz Stamforda, Conn.

hiša. Tistemu, ki je to prvič doživel in ki vpraša za vzrok, odgovore domači stanovalci da je to popolnoma običajen pojav. Potresi nastajajo zaradi notranjega vleganja zemeljskih plasti, ki so razrite v množice rudniških rogov.

V teku desetih let je bilo na tem ozemlju izkopanih mnogo milijonov ton zemlje, ki je vsebovala zlato. Danes še brezvredni ostanki leže okrog kot sive lise in tvorijo brezkončne vence hribov, ki se jasno odražajo v mrki dolini. Zaradi pritiska gora se notranje razpoke tekem časa celijo. Pri tem se javlja votlo grmenje, ki neobveščena obiskovalca večkrat prestraši.

Na takem temelju stoji največje mesto Unije. Njegovo gospodarsko življenje je odvisno od zlatonosnih žil, ki se nahajajo pod zemeljsko površino. Kaj pa se bo zgodilo tistega dne, ko bodo te žile izčrpane ali človek ne bo mogel

več do njih? V svojem uradnem govoru je neki minister omenil nevarnost, ki preti tem rudnikom. Povišanje cene je omogočilo proizvodnjo zlata tudi iz takih rud, iz katerih se prej ni izplačalo. S tem je zagotovljena bodočnost rudnikov še za nekaj let. Razen tega so bile najdene še nekatere nove žile, ki se razširjajo več km daleč. V glavnem se zlato koplje na prostoru 60 km. Po najnovejših proračunih strokovnjakov govorijo, da je produkcija zlata v Južni Afriki zagotovljena še za dve generaciji, če ne bodo nastopile kakšne posebne okoliščine. Johannesburg je v vsakem primeru poln optimizma, morda s pravico. Poslednice, ki bi nastale, če bi se rudniki zapri, se sploh ne morejo pregledati.

Vendar pa se dozdeva, da so mračne fantazije o zapuščenem mestu za nekaj časa samo nepotrebni strahovi, ki naj nikogar ne vznemirjajo.

UTRINKI

Denar je dober sluga, a ne varen gospod.

Kdor svojih nazorov ne menja, je ali zelo moder ali pa zelo neumen.

Veliki močje iščejo sveta, mali menijo, da ga ne potrebujejo.

Mož misli da ve vse, toda žena ve bolje.

IZ SLOV. NASELBIN

(Nadaljevanje z 2. str.)

mesa in mesnih izdelkov, samo da bo lažje in v večji meri pomagano našim v stari domovini.

Na vas, dragi rojaki, je leželo, koliko bomo s to prireditvijo pomagali najrevnejšim med revnimi, našim bednim domačim, ki so izgubili vse. Saj veste, da JPO-SS zbira denar od dobrosrčnih in človekoljubnih rojakov, da bo po kočnem klanju, kakor hitro bo mogoče, poslala nabrani denar v stari kraj, v Slovenijo, kjer bo pod najstrožjim nadzorstvom dan tistim, ki so najbolj revni in najbolj potrebni. Če bi mi vsi zares šli sami vase in dobro pomislili v kaknem položaju se nahajajo naši rojaki, bi ne gledali koliko bi izdali, samo da bi jim pomagali. Toda pri marsikaterih vse preveč prevladuje misel, češ, kaj vem, kdo bo dobil, če bo res kdo kaj dobil. Saj ne morem vedeti, ali bo kdo mojih sorodnikov kaj dobil, ali ne. Ko bo vojne konec, jim bom že sam poslal, kolikor bom mogel, če bodo se živi in takó bom vsaj vedel, da so res dobili. — Dragi rojaki, ali res moramo biti tako sebični in ozkosrčni? Ne, ni treba nam biti taki. Bodo širokogrudni in vsak naš revni rojak nam bodi brat. V vseh se pretaka slovenska kri, vsi so naši bratje po rodu, ker vsi so Slovenci. Zato pomagajmo skupno, pomagajmo vsi in vsem. Saj menda ne boš toliko reven, da, ko sedaj pomagaš v skupnosti, ne boš mogel po vojni poslati še svojim bližnjim sorodnikom od časa do časa kakkega "kovača". In s tem, da sedaj pomagaš, ne boš zaradi tega prav nič manj imel. Imel pa boš sladko zavest, da si pomagal tem, ki so pomoči najbolj potrebni. — In še nekaj. Tisto nezaupanje, ki se je tako razpaslo med nami, češ, kaj vem, kam bo šel ta denar, vrzimo že enkrat raz sebe in pokopajmo ga. Pomnimo, da je JPO-SS pod najstrožjim nadzorstvom vlade Z. držav in niti enega samega centa nabrane vsote ne more porabiti v druge namene, kakor v te, za kar je bil denar nabrán. Če torej državi ne bomo zaupali, komu naj še zaupamo?

Zato dragi rojak, rojakinja, bodi kdorkoli, vsi pridite v nedeljo popoldne in zvečer v našo cerkveno dvorano k tej dobrodelni prireditvi. Pokažimo že enkrat da smo edini, kadar je treba pomagati svojim lastnim bratom v sili in stiskah, v kakršnih se niso še nikdar nahajali, niti tedaj ne, ko je valpov bič žvižgal po njihovih hrbtih, in niti tedaj ne, ko sta krvoločni Turki in divji Hun divjale in ropala, požigala in razdirala, oskrnjevala in pobijala naše prednike ter jih vodila v sužnost. Če nas ta klic naših bratov, ki kličejo iz domovine na pomoč, ne gane, nimamo srca; kamen, kamen kremen imamo, jeklo imamo v svojih prsih! Ne pustimo, da nam bodo oni, ki bodo ostali še živi, kedaj očitali našo trdosrčnost. Odprimo svoja slovenska srca, razklenimo svoje roke in dajmo rade volje v sklad Jugoslovanskega Pomožnega Odbora Slovenske Sekcije, da bo pomoč po vojni zares izdatna. Zato na svidenje dragi rojak, rojakinja, v nedeljo 24. oktobra v cerkveni dvorani. Tam naj te vodi misel: raje potrošiti en dolar več, (saj je v najboljši namen, ki si ga moreš misliti), kakor pa prihraniti en kvoder. Naj te vodi misel, da s svojimi dolarji otišča solze preganjanim in jim vliiva novega poguma za življenje.

Za odbor Postojanke št. 32 JPO-SS, C. Grmek, zapisnikar.

Pomagajte Ameriki do zmage! Kupujte zvezne vojne bonde!

Nedeljski pomenki

J. M. Trunk

TEDENSKI KOLEDAR

- 24. Nedelja — 19. pobinkošna
- 25. Ponedeljek — Krispin in Krispin, muč.
- 26. Torek — Evarist
- 27. Sreda — Frumencij
- 28. Četrtek — Simon in Juda
- 29. Petek — Narcis, škof
- 30. Sobota — Marcel in Kasijan

ČETRTA NEDELJA V OKTOBRU

"Prišli bodo dnevi, ko bote želeli videti enega dneva Sinu Človekovega" (Luka 17, 22).

Dokler je bil Kristus sredi svojih apostolov, jim je bila njegova pričujočnost nekaj vsakdanjega in čisto navadnega. Pa so mu bili v kljub te vsakdanjosti udani v izredno goreči ljubezni. Zato jim Kristus napove, da bodo pozneje mnogokrat željno hrepeneli le po enem dnevu, v katerem bi mogli z njim občevati. Kako je s teboj, kako pri mnogih kristjanih? Vsak dan imamo Kristusa med seboj, kakor nekoč apostoli vsaj nekaj let, toraj mora nam ta vsakdanjost postati vsakdanja, malenkostna. Ne sme nam postati malenkostna, vsakdanja, in nam ne bo, če je naša vera v pričujočnost Gospodovo v presv. Rešnjem Telesu živa, iskrena, "Manhu — kaj je to?" so klicali Izraelci v puščavi, ko je prvo jutro čudežna mana, kruh iz nebes, pokrival vse v pušča-

vi, da so se do siteda nahranili. Dober kruh je bil to, sladak in okusen, pa se je Izraelcem-le pristudil, ker je padal vsak dan, in jim je tako zmanjkalo vere na čudna dela Gospodova. Vsak dan in vsak čas lahko prideš pred svojega Stvarnika, ki te čaka v cerkvi. Ali naj ti postane to malenkostno, da se zanj ne zmešiš, ker je pač vsakdanje?

Ljubezen, prava in čista ljubezen, je nekaj res čudovitega. Vsak dan si rad pri onem, katerega iskreno ljubiš, nikoli se ne naveličaš njega, nikoli ti ni dosti ljubezni. Kadar pa ne prihajaš rad, si le po okoliščinah nekako prisiljen, primoran, je to jasno znamenje, da se je ljubezen razblinila, izgnila, da je ni več.

Vera bo prenehala, ko se bo izpremenila v gledanje, upanje bo izgnilo, ker se bo izpolnilo, ampak ljubezen bo ostala vekomaj. Ali imaš ljubezen, ko ti ni dosti mar za Zveličarja v cerkvi?

PAR BESED O SREDNJEVESKI POGODBI MED ANGLIJO IN PORTUGALSKO

Te dni, ko je Portugalska prepustila Azorske otoke Angliji, je premnogi čital omembe, da sta Anglija in Portugalska sklenile ta dogovor na podlagi stare srednjeveške pogodbe iz 14. stoletja.

Kaj pa je bila in kakšna je bila ta srednjeveška pogodba? Pogledati je treba nazaj v zgodovino. Portugalci so najbolj južno-zapadni narod v Evropi na iberijskem polotoku med Španijo in Atlantikom. Portugalska meri 35.490 kv. milj. Sedaj je Portugalska razdeljena v šest političnih provincij, ki so Minho, Tras-os-montes, Beira, Estremadura, Alemtejo, Algarve in zunanje provincije kot Azore in Maderia. Poleg tega pa Portugalska poseduje obsežne kolonije, po raznih delih sveta, ki zavzemajo do blizu 800.000 kv. milj.

Preje so bili Portugalci združeni s Kastilijo, to je s Španci. V 12. stol. so postali neodvisni. Portugalska je bila monarhija do 1910. Tedaj pa je postala po revoluciji republika.

Po razhodu s Kastilijo so seveda ostali še vedno naslonjeni na Španijo v gotovih ozirih. Torada po vladarski hiši pa se je Portugalska bolj in bolj nagibala h Angliji, kjer je vladala sorodna vladarska rodbina. Bile so velike homatije radi španskih princov in angleških vladarskih aristokratov. Portugalci so se borili s Španci v večih bitkah proti Mohamedanom, ki so udirali iz Moroko na evropsko celino in čestokrat puštošili po Španiji in Portugalski. Angleška vladarska hiša je Portugalcem parkrat pomagala v težkočah z Mohamedani. Kralj Edward III., ki Špancevsicer ni mogel, je pa Portugalcem bil naklonjen in je z posebnim razglasom 1352 svojim narodom objavil, da Portugalcem ne smejo nikdar delati nobenih težav, marveč jim pomagati, kjerkoli morejo. Nekaj

let za tem okrog 1373 pa je sklenil v Windsorju s Portugalsko pogodbo, kjer je stalo zapisano, da obe deželi ste za vedno in za vse čase zaveznici. Od tistega časa res med Anglijo in Portugalsko ni bilo nobenih težav. Portugalci so vedno sodelovali z Angleži v viharjih in mirnih časih.

Portugalska je bila doslej v tej vojni vse skozi nevtralna. Zadržala se je povsem korektno, dasi svojega prijateljstva do Anglije ni nikoli odpovedovala. Taka bi bila ostala morda še dalje, da so niso razallili Japonci, ko so zasedili otok Timor v Vzhodni Indiji, ki je bil portugalska posest. Radi tega so prekinili z Japonsko vsake diplomatske zveze in pričakuje se, da bo Portugalska napovedala vojno Japonski.

Angliji je skoro še ljubo, da ostane Portugalska v Evropi nevtralna, ker potrebujejo nekakih nevtralnih stikov. S tem, da je pa izročila Azorske otoke sredi Atlantika Angliji v uporabo v teh vojnih operacijah, je pa veliko pomagala, da bo vojska res hitreje končana, kakor pa bi bila drugače. Za zavezniško plovbo na Atlantiku so Azori naravnost velikanskega pomena.

Ustavi srbečico takoj

Braxon Paste nudi takojšnjo pomoč za srbečo kožo, koristno za zdravljenje "Athletes foot", garje, "brivsko srbečico", mozolje in druge manjše motnje na koži. Braxon Paste je zelo zdravilno mazilo, ki je brez duha, ne umaza, lahko uporabljivo in ne potrebuje obvez. To je formula nekoga čilcaškega lekarnarja z 20 letno izkušnjo. Pošljite en dolar, za navadni lonček, ali pa \$1.75 za lonček dvojnega velikosti na BRAXON CO., 322 So. Clark St., Dept. A, Chicago, Ill. in en lonček se vam bo poslal po poštnem povzetju. Denar se vrne, ako ne bo popolnoma zadovoljivo.

Družba sv. Družine

(THE HOLY FAMILY SOCIETY)

Ustanovljena 29. novembra 1914.

V Zedinjenih Državah Sedež: Joliet, Ill. Inkorp. v drž. Illinois Severne Amerike. 14. maja 1915.

Naše geslo: "Vse za vero, dom in narod; vsi za enega, eden za vse."

GLAVNI ODBOR:

Predsednik: George Stonich, 257 Lime Street, Joliet, Illinois
1. podpredsednik: Frank Tuahak, 716 Raub St., Joliet, Ill.
2. podpredsednik: Kathrine Bayuk, 528 Lafayette St., Ottawa, Ill.
Tajnik: Frank J. Wedie, 301 Lime Street, Joliet, Ill.
Zapisnikar: John Nemanich, 650 N. Hickory St., Joliet, Ill.
Bilganik: Joseph Klepec, 903 Woodruf Rd., Joliet, Ill.
Duhovni vodja: Rev. Mathew Keba, 223 — 57th St., Pittsburgh, Pa.
Vrh. zdravnik: Joseph A. Zalar, 351 No. Chicago St., Joliet, Ill.

NADZORNI ODBOR:

Andrew Glavach, 1749 W. 21st St., Chicago, Ill.
Joseph L. Drasler, 1318 Adams Street, North Chicago, Illinois.
Joseph Jerman, 20 W. Jackson St., Joliet, Ill.

POROTNI ODBOR:

Joseph Pavlakovich, 39 Winchell St., Sharpburg, Pa.
Mary Kovacich, 2294 Blue Island Ave., Chicago, Ill.
John Denis, 2730 Arthington Ave., Chicago, Ill.
Predsednik Atletičnega oddelka: Emery Subar, 540 North Bluff Street, Joliet, Illinois.

URADNO GLASILO:

"Amerikanski Slovenc", 1849 W. Cermak Rd., Chicago, Ill.

Do 1. jan. 1943 je DSD. izplačala svojim članom in članicam ter njih dedičem raznih posmrtnih, pokojninskih, bolniških podpor ter drugih izplačil denarne vrednosti do šest milijonov dolarjev.

Društvo za DSD. se lahko ustanovi v vsakem mestu Zdr. držav z ne manj kot 8 člani (cami) za odrasli oddelke. Sprejme se vsak katoličan katoliške ali evanjske veroizpovedi v starosti od 16 do 60 let. V mladinski oddelki pa od rojstva do 16. leta.

Zavaruje se za \$250.00, \$500.00 ali \$1,000.00. Izdajajo se različni certifikati, kakor: Whole Life, Twenty Payment Life in Twenty Year Endowment. Vsak certifikat nosi denarno vrednost, katere se vsako leto viša.

Poleg smrtnine izplačuje DSD. svojim članom (icam) tudi bolniško podporo iz svoje centralne blagajne, kakor tudi za razne operacije in pokojnine.

Meščna plačila (assessments) so urejena po American Experience tabeli.

DSD. je 121.90% solventna, potrjujejo izvedenci (actuaries).

Uradni jezik je slovenski in angleški.

Rojakom in rojakinjam se DSD. priporoča, da pristopijo v njeno sredo!

Za vsa morebitna pojasnila in navodila se obrnite pisмено ali listneno na gl. tajnika: FRANK J. WEDIC, 301 Lime St., Joliet, Ill.

IZ URADA GLAVNEGA TAJNIKA DSD

Cenjeni člani in članice:

Službeno se vam naznani, da so se na glavnem uradu nahajali državni nadzorniki države Illinois, in so pregledali vse delovanje, poslovanje in vrednosti naše Družbe. To delo je vzelo tri mesece celih deset dni, in s tem sem bil tudi jaz jako zaposlen, ker pri takem delu ima tajnik največjo odgovornost. Ta pregled ali ekzaminacija je bila za leto 1940—1941—1942 in do dne 30. junija 1943, in ti državni pregledi niso samo rekli bi površni, ampak natančni in temeljiti. Po njihovi pronajdbi je Družba kvalificirana ali dobro ali pa slabo, in samo kakor oni poročajo ostane veljavno na državnem departamentu. Torej, prejeli smo njihovo poročilo iz Springfielda in v resnici me veselili vam naznaniti, da takega poročila ni Družba sprejela ves čas svojega poslovanja, kar je nad 25 let, kakor pa je sedanje. Ni mogoče vam podati celega poročila potem našega glasila, in vas tudi mogoče ne bi zanimalo vse točke, zato hočem podati le glavne točke in tiste, za katere vem, da vam bodo ugajale.

Zadovoljni so s tem, da Družba posluje na pravi lestvici, in da so vsi naši člani in članice tako vključeni.

Zadovoljni so, ker Družba izdaja vsake vrste certifikate za oba oddelka, kateri so zanesljivi in nosijo denarne vrednosti po poteku treh let.

Pohvalili so odbor za hitra izplačila posmrtnine, kakor tudi druge podpore, in za red na glavnem uradu.

Prav zadovoljni so s previdnostjo glavnega odbora pri Družbenih posojilih in nakupu bondev, ker izvzemši par starih posojil so našli vse druge v prvi vrsti.

Pronašli so, da je Družbena vrednost skupaj \$116,948.91 in ko so odšteli posojila, katere se popolnoma ne ujemajo z državnimi zakoni, in druge odgovornosti, kakor neizplačene posmrtnine, in približno svoto, katero imajo še za sprejeti člani in članice na bolniški podpori, nam kaže resnično denarno premoženje svota \$98,077.04.

S tem računom in poročilom državnih nadzornikov me pa prav veselili, vam zdaj naznaniti, da so oni pronajšli, da je naša Družba 128.63% solventna, na kar smo lahko vsi jako ponosni.

Torej, predragi mi člani in članice, kakor vidite po tem poročilu, glavni odbor dobro skrbi za Družbeno blagajno in deluje s svojo najboljšo previdnostjo, in dandanes vi sami veste da to ni lahko delo, kajti izvzemši Government bondev je druga dobra in zanesljiva posojila jako težko dobiti, vendar pa, z božjo pomočjo, je bilo glavnemu odboru mogoče sklepati in voditi te zadeve do tega lepega napredka.

Ne, glavni odbor s tem ne išče nobene pohvale, ampak le želi — ker vidite, v kakšnem dobrem stanju je naša Družba — da ostanete brez skrbi in zvesti člani in članice vašega društva, in da pričnete to razlaševati in nagovarjati druge, naj postanejo člani in članice vašega društva in DSD. Res je zaradi vojne težko pridobiti mladih fantov za pristop, ampak so še drugi, saj lahko pristopijo od rojstva pa do 60. leta, in gotovo bi lahko katerega pridobili v mejah teh starosti, samo če bi se zavzeli to storiti. Kaj pa naš mladinski oddelki? Ni vas treba opominjati, da v vojnem času je večje število otrok rojenih, ko pa v normalnih časih in tukaj bi se morali naši društveni uradniki in uradnice bolj potruditi, da tudi njihovo društvo te razmere izkoristi in napreduje.

Vsaako društvo mora gledati na to: v vsakem letu se izgubi nekaj članov ali članic pri vsakem društvu, in tukaj je tista dolžnost, da se ti namestijo z novimi, tako da se število ne zniža, kar se pa zdaj ne dela, in ni prav, pa tudi ni lepo in ne koristno za društva.

Če prodajalec nima dobrega blaga, mu ga bo težko prodati, če je pa dobro, in je prodajalcu znano, da lahko preskrbi v

ŠE MARIKAJ BI RADI POTOPILI

V ozadju vidimo potopljeno japonsko tovorno ladjo, spredaj pa čakajo ameriški vojaki, da bi skatili izpod nuba par japonskih letal s svojim Bofors topičem. Ohlčeni so na razne načine, vsi pa delujejo za isti glavni cilj — zmago v zraku in na morju. Ta prizor je posnet iz Lae, Nova Guineja, kjer so naši pred kratkim pregnali Japonce.

resnici tisto blago, ki ga hvali, ima tudi boljše veselje do svojega dela, in ga toliko lažje prodaja.

Da! Družba sv. Družine ima tisto dobro blago, in vi člani in članice kot prodajalci lahko brez vseh skrbi to blago ponudite vsem vašim prijateljem in znanecem, ki bodo to blago dobro uporabljali do smrti.

Poseben apel s tem izdaja glavni odbor na vse društvene tajnike in tajnice, da se njih društva bolj oživijo. Imamo še dobra dva meseca tega leta in se lahko še dosti stori.

S spoštovanjem in bratskim pozdravom.

Za glavni odbor DSD,

FRANK J. WEDIC, glavni tajnik.

Dopisi lokalnih društev

IZ URADA DRUŠTVA SV. DRUŽINE ŠTEV. I DSD.

Joliet, Ill.

VAŽNO NAZGANILO

Članstvu našega društva tem potom sporočam, da se redna društvena seja ne bo vršila v nedeljo 24. oktobra, pač pa se bo v nedeljo 31. okt. in sicer z važnega vzroka, točno ob 1. uri. Vzrok da je bila seja preložena na zadnjo nedeljo v mesecu je, ker je društvo povabljeno, da se udeleži slavnostnega praznovanja 15 letnice tukajšnje podružnice SZZ štev. 20. Kakor vam je vsem znano, so članice te podružnice jako agilne in naši naselbini, vedno pripravljene pomagati, kadar gre za korist naroda naše fare in društev v naselbini. Naša vrta dekleta Kadetnje te podružnice so pridobile z svojimi častnimi nastopi pri raznih prireditvah v našem mestu velike ugled za naš slovenski narod, in po drugih mestih, kjer so nastopile, povsod jim drugorodci

dajo častno priznanje, kar ni v ponos le kadetinjam, temveč vsem jolietkim Slovincem in sploh slovenskemu narodu. Veliko se žrtvujejo uradnice in članice te podružnice za ugled našega naroda v 15 letih obstanka. Radi tega je prav, da tem vrlim slovenskim ženam in dekletam, članicam S. Ž. Zvezde, skazemo naše priznanje za njih neumorno delo s tem, da se v nedeljo 24. oktobra vsi udeležimo njih slavnostne prireditve, ki se bo pričela s parado ob pol enajsti uri in s slovesno sv. mašo ob enajsti uri. Po sv. maši se bo pa vršil slavnostni banket z bogatim in zanimivim programom v farni dvorani.

Vljudno ste prošeni, da to naznanilo vsi upoštevate in za gotovo pridete v nedeljo 24. oktobra k cerkvi ob 10. uri, kjer se bomo zbiral za parado, v nedeljo 31. oktobra pa na redno sejo, ter ne pozabite, da se prične točno ob 1. uri.

Podružnici štev. 20 SZZ, uradnicam in članicam pa naše iskrene častitke ob 15 letnem jubileju! Naj Bog blagoslovi vaše delo še v bodoče za dobrobit slovenskega naroda!

Z bratskimi pozdravi
Anton J. Smrekar, tajnik.

Slovinci v La Salle na delu za Staro Domovino

(Nadaljevanje s 1. strani)

slaviji, ki se tako hrabro upira proti svojim zatiralcem svobode in demokracije in katerih gerilsko vojskovanje tvori važni prispevek vojaškemu naredu Zedinjenih narodov, mora dobiti in biti deležen pravice po tej vojni in zmagi. To bodi povedano: Zdržitve vseh pokrajin v katerih prebivajo Slovinci, ne glede če so bili ti kraji preje pod Jugoslavijo, Italijo ali Arvstrijjo ali Ogersko.

2. Tako zedinjeni Slovinci, avtonomni v zadevah, ki se tiče le njih, neodvisni na kulturnem polju, enaki v pravici z drugimi narodi imajo svoje logično mesto v uniji z drugimi južnimi slovenskimi ljudstvi, katere se mora zgraditi in postaviti na demokratične federativne podlage z enakimi pravicami za vse dele.

3. Tako preurejena Jugoslavija z moderniziranim in unificiranim gospodarskim in družabnim redom, ki bo dalj jamstvo in zaščito ljudem pred pomankanjem in njihna privat-

rikancem velike razlike, ki jih morajo prenašati slovenski narodi tamkaj. Naša dolžnost je, je naglašal, da žrtvujemo vse kar v naših močeh, da bodo slovenski ljudje tudi v starem kraju deležni demokracije, kakoršno uživamo mi tu pod zvezdno zastavo.

Govorili so na sestanku še drugi, kot sodnik Larkin iz Ottawe in še nekateri drugi. Navzoči so bili tudi zastopniki tukajšnih lokalnih dnevnikov, kot od Daily News Herald in od The Daily Post-Tribune, katere oba lista sta drugi dan laskavo pisala o tem pomembnem slovenskem zborovanju.

ZALOSTNA VEST — MR. FRANK BRUDER UMRL

La Salle, Ill. — V ponedeljek 18. oktobra dopoldne je preminul v naši naselbini in drugod dobro znani rojak Mr. Frank Bruder, star okrog 68 let, doma iz St. Jerneja na Dolenjskem. V Ameriko je prišel leta 1900. Prva leta je bival v Youngstownu in v raznih krajih Pennsilvanije. Od leta 1907 je bival v La Salle, kjer je s svojo ljubljeno soprogo vodil uspešno trgovino z mesnico in grocerijo. Zadnja leta je vsled rahlega zdravja živel v pokojju. Bil je mož blagega značaja in splošno priljubljen. Njegov pogreb se vrši v petek dopoldne iz cerkve sv. Roka dne 22. oktobra. Zalujoči soprogi, hčerki in drugim sorodnikom naše sožalje, pokojniku pa večni mir in pokoj!

"BARAGOVE PRATIKE" V PUEBLO, COLO.

Pueblo, Colo. — "Baragove Pratique" za prestopno leto 1944 se dobijo pri naši dobri in navdušeni zastopnici Mrs. Josephine Meglen, na 514 Moffat Street. Ker ona radi oslabelosti že težko obiskuje rojake, jih prosí, naj se sami pri njej zglasijo in pridejo po Pratique, ki je letos res izredno lepa. Sezite po njej dokler je v zalogi.

WOMEN CAN HELP TO WIN THE WAR

Something brand new is taking place on Chicago's South Side. Realizing that many Chicago women would like to help out in some kind of war work, but are uninformed about the pleasant conditions to be found in factories, Gas Mask Division of Johnson & Johnson is literally bringing the war plant to the ladies.

A colorful circus tent has been set up at 6640 S. Western Ave., which contains a section of a typical production line. Here ladies may actually see the kind of work that goes into making of gas masks. Models display the fashionable uniforms worn by workers. Photographs of plant scenes show the various activities inside the plant.

Ladies are treated to free movies, music and talks about the importance of gas masks, and the need for more women to help make these vital equipment units that may save soldiers' lives.

This dramatic method of seeking help is characteristic of the aggressive spirit which has the Army-Navy "E" award for excellence, and the additional white star award, which was presented September 15.

Other Chicago employers are viewing the circus tent experiment with interest, as the need for recruiting more war workers has become increasingly acute, threatening the prompt fulfillment of important war contracts throughout the Chicago district.

VESTI O DOMOVINI (Nadaljevanje s 1. strani)

stil v boj proti nasilnikom. 18. marca 1942 je napadel italijanski avto in je bil ubit en major in en orožnik. 25. marca so napadli vojašnico v Žuzemberku. Pozneje so ga ujeli in je bil obsojen in ustreljen.

Bil je sin odličnih slovenskih staršev in vzoren brat v lepi družini. Pokojni je brat mnogim rojakom poznanega inž. Franceta Bartola, ki živi v Cordobi, Argentina, kjer je ravnatelj podružnice trgovine "Armo Argentino".

Slovinci — pruska topovska krma

Iz Tunisa poročajo, da so čete angleške armade ujele med drugimi ujetniki tudi dva slovenska vojaka, ki so ju Nemci mobilizirali na Gorenjskem in Štajerskem. Oba pripovedujeta, da Nemci Slovence pošiljajo pred njihovimi tanki z nalogo, da čistijo sovražna minska polja. Pripovedovala sta, da je na ta način padlo veliko število Slovencev.

Boji pri Sevnici in Zidanem mostu ob Savi

London. — Najnovejša poročila pripovedujejo o bojih med partizani in Nemci na Dolenjskem in na Spodnjem Štajerskem. Najhujši boji so za mostiče čez Savo pri Sevnici, 40 milj vzhodno od Ljubljane in za most pri Zidanem mostu. V teh bojih je padlo že 1,200 Nemcev.

Poročila trdijo, da so partizani raztrgali progó pri Zidanem mostu, kjer je največje železniško križišče v Jugoslaviji.

Vi radi berete vesti iz drugih naselbin; drugi radi berete novice in dogodke v "Amerikanci iz vaše naselbine. Poročena".

NAZGANILO IN ZAHVALA

Zalostnih src naznanjamo vsem našim dragim sorodnikom, prijateljem in znanecem tužno vest, da je previdena s sv. Zakramenti za vedno preminula naša ljube mati in soproga

JOZEFA GAČNIK

(ROJENA HRIBAR)

v petek 10. septembra 1943 v Memorial Hospital, Johnstown, Pa. Pokojna je bila rojena 12. avgusta 1874 v fari Škocjan na Dolenjskem. V Ameriko je bivala od leta 1902. Njen pogreb se je vršil po katoliškem obredu in hiše žalosti v cerkvi Sv. Terezije in potem na Grandview mirodvor, Johnstown, Pa.

Tem potom želimo izraziti vsem našim blagim sorodnikom, prijateljem in znanecem najiskrenejšo in najpripronejšo zahvalo za vse, kar je kdo storil za pokojno, bodisi tokom njene bolezní, ko ste jo obiskovali v bolnišnici in tolažili, bodisi ob času, ko je pokojna ležala na mrtvaškem odru, ko ste jo hodili obiskovat ter moliti k njeni krsti v blagor njene duše.

Posebej pa smo dolžni zahvaliti se velečastnemu g. župniku paru Thomas Hoge, kakor tudi pomočnikom župnikoma fare Sv. Terezije, za lepo opravljene cerkvene obrede, kakor tudi za gniljav govor ob času pogreba, in to ste ji prinašali dušne tolažbe ob času bolezní, kakor tudi za sadnjo sv. Popotnico, za Vas trud, ko ste hodili voditi molitve ob njeni krsti. Hvala vam iskrena.

Dalje najlepša hvala društvu Triglav št. 82, ki je poskrbelo pogrebne, da so nosili krsto, in je položilo lep venec ob krsto pokojne, podružnici Slovenske Zvezde št. 88 in društvu Krščanskih mater, kakor tudi vsem družinam in posameznikom za vence in cvetlice, in ki ste jo spremljali na sadnji poti, iskrena vam hvala.

Zahvaljujemo se tudi vsem onim, ki so ob tej priliki naklonili sv. maše za pokojno. Hvala iskrena vsem. Hvala vsem onim, ki ste dali svoje avtomobile na raspolago na dan pogreba.

Končno najlepša hvala vsem in vsakemu, karkoli je kdo storil v dnešni veliki žalosti, bodisi za pokojno, ali za nas. Vsem hvala in Bog plačaj!

Tebi pa, draga soproga in mati, želimo večni mir in pokoj. Spavaj v Bogu in se spešji od truda in tešav, ki Ti jih je nalagalo življenje; saj anidemo se sopes nad zvezdami, tako nam Križ svetli govori:

Truplo da je Tvoje v zemlji,
kjer naj v Bogu mirno spi.
Duh pa Tvoj živel med nami
bo do konca naših dni.
Večni Bog nas spet bo združil.
Kristus je besedo dal
in potrdil je resnico,
ko je sam iz groba vstal.

Zalujoči ostali:

FRANK GAČNIK, soprogi: JOSEPHINE in MARGARET, hčere; FRANK, ANTHONY, EDWARD in HERMAN, sinovi.

Johnstown, Pa., v oktobru 1943.

KNEZ SEREBRJANI

— ROMAN —

Rusko — A. K. Tolstoj — Poslovenil — Al. Benkovič

"Da, batjuška, roke in noge ti usahnejo, je rekel; na glavi pa se ti naredi, je rekel, taka skrumba, da sam Bog nas varuj!"

Prsten je dvignil glavo in se je pozorno ozrl v Mihejiča.

"Drugega pa nič ni rekel mlinar?"

"Kaj bi ne, batjuška?" je nadaljeval Mihejič in po strani pogledoval na kadeči se lonec ščeji, (Šči—kislja zelenjavna juha.) ki so ga bili razbojniki postavili na mizo. "Še tole je rekel mlinar: povej atamanu, naj te pošteno nasiti in napoji, tako, kakor bi mene samega. Predvsem pa, je rekel, naj osvobodim kneza. Vidiš, batjuška, kaj je rekel mlinar!"

In Mihejič je gledal atamana, opazujoč, kakšen vtis so napravile njegove besede.

A Prsten ga je pogledal še bolj pozorno in se je naenkrat bučno in veselo zasmejal.

"Ej, starče, starče! Ali ti je res mlinar rekel, da propadem, ako ne osvobodim kneza?"

"Da, batjuška," je odgovoril konjar nekoliko v zadregi, "roke in noge..."

"Navihan si, brate!" ga je prekinil Prsten, ga udaril po rami in se smejal dalje.

"Samo da si me zaman skušal prestrašiti! Sedi z nami," je dodal in se primaknil k mizi, "na kruha in soli. Tu imaš žlico, večerjali bomo; če pa je mogoče pomagati knezu, mu pomorem brez tvojih izmišljotin. Samo kako in s čim naj mu pomagam? Knez torej sedi v ječi?"

"V ječi, batjuška."

"V tisti, ki je na trgu pri Maljutini hiši?"

"V nobeni drugi. Ta je najtrdnejša."

"Kdo pa ima ključke do nje? Maljuta?"

"Ko smo bili v Slobodi, smo večkrat videli, kako je hodil v ječo mučiti ljudi. Ključke je imel vedno s sabo. Zvečer pa jih je nosil carju; car pa jih, kakor je splošno znano, devlje prav pod vzglavje."

"No, vidiš!" je rekel Prsten in spustil žlico v šči. "Kakšen vrag bi mogel pomagati tvojemu knezu? Sam povej, kakšen vrag naj mu pomaga?"

Mihejič se je popraskal po tilniku.

"Torej vidiš, da ni pomoči?"

"Vidim," je odgovoril Mihejič in odložil žlico, "da torej tudi meni ni več živeti na svetu! H gospodu pojdem, naj pade stara moja glava poleg njegove, služil mu bom na drugem svetu, če mi je prepovedano služiti mu na tem."

"No, no, kaj boš pel mrtvaške molitve! Morda pa tvoj knez še ni v ječi. Potem tudi ni treba jokati, če pa je v ječi, daj, da premislim... Slobodo dobro poznam, prejšnji mesec sem medveda peljal tja in dverec poznam, vse sem si ogledal. Mislim sem si: sčasoma vse prav pride... Čakaj, pusti me pomisliti..."

Prsten se je zamislil.

"Ze imam!" je zdajci vzkliknil in skočil pokonci. "Striček Koršun! Naju dva je knez rešil smrti; — tudi midva rešiva njega. Sedaj je vrsta na naju! Ali hočeš iti z mano na težko delo?"

Stari razbojnik se je pomračil in zmajal s kodrastno glavo.

"Kaj, Koršun, tebi se ne da?"

"Ataman, ali si ob pamet ali kaj? Ali nisi slišal, kje sedi knez? Ali nisi slišal, da ima ključke podnevi Maljuta, ponoči pa car pod vzglavjem? Kaj naj storimo? Z glavo se ne da skozi zid. Če je izgubljen, je izgubljen! Ali naj zaradi njega še mi poginemo? Ali mu bo kaj bolje, če bodo z nas rezali jermene?"

"Res, da je tako, Koršun, toda ljudje ne pravijo zaman, da je dolg takrat lep, kadar ga plačaš. Da naju ni tisti čas rešil knez, kje bi bila sedaj? Visela bi kje na kaki brezi in veter bi naju gugal. A kaj je sedaj njemu? Gotovo si misli: Svoj čas sem jaz fante rešil, sedaj pa oni mene rešijo! Če pa ga pustimo, ga popeljejo na morišče — fuji! Rekel bo: Kakšni ljudje pa so bili to? Krasti in ropati znajo, do brote pa ne poznajo! Samo, bo rekel, ne-

dolžno kri prelivajo, kristjana rešiti pa ne znajo. Pri Bogu, bo rekel, ne založim zanje dobre besede! Naj jim bo, bo rekel, poguba na tem in na onem svetu! Tako bo rekel knez!"

Koršun je še bolj nagubancil obrvi. Njegov sirovi obraz je izražal notranji boj. Kazalo je, da se je Prsten dotaknil žive strune v njegovem zakrknjenem srcu.

A boj ni trajal dolgo. Starec je zamahnil z roko.

"Ne, brate," je rekel; "zaman govoriš. Lastna košulja je telesu najbližja. Ne pojdem!"

"Če ne, pa ne," je odgovoril Prsten. "Počakajmo do jutri, morda nam kaj drugega pride na misel — jutro je modrejše od večera. Sedaj pa je čas, iti spat, fantje! Kdor more, naj pomoli k Bogu, kdor pa ne more, naj leže tako!"

Ataman je po strani pogledal Koršuna. Gotovo je vedel nekaj o starcu, kajti Koršun se je rahlo zdrznil; da bi pa tega nihče ne opazil, je prišel glasno zevati in polglasno nekaj peti.

Razbojniki so vstali. Nekateri so takoj legli na ležišča, drugi pa so še dolgo molili pred sveto podobo. Med zadnjimi je bil tudi Mitka. Goreče se je priklanjal do tal in ko bi obleka in oprava ne izdajala njegovega posla, bi po dobrodušnem obrazu Mitke nihče ne spoznal razbojnika v njem.

Stari Koršun pa ni bil tak; ko so že vsi polegli, je videl Mihejič ob slabem plapolanju ognja, kako je starec zlezal z ležišča in stopil pred sveto podobo. Pokrižal se je nekolikokrat, nekaj mrmral in nazadnje jezno rekel:

"Ne, ne morem! Mislim sem, da bo danes lažje."

Dolgo je slišal Mihejič, kako se je Koršun prekladal z ene strani na drugo in kako je nekaj mrmral, zaspati pa ni mogel. Pred svitanjem pa je zbudil atamana.

"Ataman," je rekel, "čuj, ataman!"

"Kaj bi rad, stric?"

"Naj bo, jaz pojdem s tabo; pelji me, kamor hočeš."

"Kako to?"

"Tako, — ne morem spati. Že več noči ne spim."

"Pa se ne umakneš?"

"Če sem rekel, da pojdem, se ne umaknem več."

"Dobro torej, stric Koršun, hvala ti! Sedaj nam je treba samo še enega tovariša, to bi bilo zadosti! Koliko je še do dne?"

"Sliši se, da so že ptiči pričeli peti."

"No, naležali smo se, čas je vstati... Mitka!" je rekel Prsten in sunil Mitko v bok.

"A?" je rekel fant in odprl oči.

"Ali greš z nami?"

"Kam?"

"Kaj pa te to briga? Vprašam te, ali greš z mano in z dedom Koršunom?"

"Zakaj pa?" je odgovoril Mitka zevaje in je povesil noge z ležišča.

"Tole mi je pa posebno všeč! Pojdi in ne izprašuj, kam te popeljem. Če ti razsekajo glavo — kaj ti mar, to bomo vedeli mi, kaj briga to tebe? Samo, če pojdeš, glej da se boš držal. Če se ustrašiš, ti bomo rekli rak!"

"Ne boste mi, ne," je odgovoril Mitka in pričel noge zavijati v onuče (krpe).

Razbojniki so se pričeli oblačiti.

Kaj je nameraval Prsten in ako se mu je posrečila namera, to zvezo iz naslednjih poglavij.

20. Veseli ljudje.

V globoki in temni ječi, katere mokre stene je pokrivala plesnoba, je sedel knez Nikita Romanovič, vkovan na rokah in nogah, ter čakal smrti. Koliko dni je minilo od takrat, ko so ga ujeli, ni vedel natančno, kajti od nikoder ni prodirala svetloba v podzemlje, le tuintam mu je udarjalo na uho oddaljeno zvonjenje.

DOGODKI

iz slovenskih naselbin

Smrtna kosa.

Bridgeport, O. — Dne 10. okt. je v bolnišnici v North Wheelingu za sladkorno boleznijo in vodenico umrla Josephine Morin, stara 58 let. Rojena je bila na Vrhu pri Višnji gori, v Ameriki pa je bila 41 let. Zapušča moža, tri sinove in dve hčeri.

Mrs. Hren preminula

Johnstown, Pa. — Dne 11. okt. je preminula Mrs. Hren, soproga Antona Hrena, zadeta od srčne kapi, ko sta bila na sprehodu z možem. Gospa Hren je bila cerkvena pevka in ena prvih delavk pri mladi fari sv. Terezije. Naj v miru počiva. — M. Klucsevsek.

Sinček

Chicago, Ill. — Mrs. Angeline Franklin, hčerka Mr. in Mrs. Potokar iz 1807 W. Cermak Rd., je 16. okt. povila sinčka. Nahaja se v Lewis Memorial Hospital. Mati in dečko se dobro počutita. Oče, Vernon Franklin, je pri vojaki v Iowa City, Iowa.

Iz Puebla

Pueblo, Colo. — Roko si je zlomila Mrs. Pia Perko, ko je nesrečno padla na cementnem pločniku. Malo je res hudo, pa se boš saj malo odpohila. Bo pa nekaj časa stari kuhal in pomival, saj je priden in Ti je rad še poprej pomagal. Vsi Ti želimo, da se kmalu pozdraviš. Mrs. Rose Lesar se tudi

zdravje na boljše obrača, česar smo prav veselji. Ona je bila delegatinja na konvenciji SZZ maja meseca. — J. M.

Novice iz Willarda

Willard, Wis. — Tu je po dolgi bolezi umrl Mr. Jos. Rakovec. O tem bolj natanko poročam prihodnjič.

Mrs. John Rovtar (Happy) je bila radi operacije par tednov v bolnišnici. Sedaj je zopet doma. Zdravje se ji povsem povoljno obrača na bolje.

V službo Strica Sama, k marinom, je odšla hčerka Ana podpisane. Težko je bilo slovo. Omenjena je bila pet let uradnica pri Mr. Ben Frantz na okrožnem sodišču, kateri ji je dal kar najboljšo spravevalo za njeno vestno delo. Bog s Teboj, nezabna in ljubljena Ana.

Baragove Pratique imam sedaj na roki. Vsi kateri ste že naročeni jo prihodnji teden dobite. Pratika je prav fino urejena in zanimiva. Naj ne bi hiše, kjer bi ne bilo Baragove Pratique. Cena 40c. — Lud. Perushek.

Poroka

Cleveland, O. — V soboto 16. okt. sta se v cerkvi sv. Vida poročila Miss Mildred Russ hčerka Mr. in Mrs. Joseph Russ iz 70. ceste, in Pfc. Chester Balukin.

Nov grob

Detroit, Mich. — Pred kratkim je umrl tukaj Matt Gorše, doma od Črnomlja v Beli Krajini in bivši naseljenc iz Cameta. Bil je vdovec in zapuščal šest odraslih otrok.

Najboljšo Garancijo Zavarovalne Jamči Vam in Vašim Otrokom

Kranjsko-Slovenska Katoliška Jednota

Najstarejša slovenska podporna organizacija v Ameriki... Posluje že 50. leto.

Članstvo: 88,400 Premožanje: \$5,100,000

SOLVENTNOST K. S. K. JEDNOTE ZNAŠA 127.24%

Če hočeš dobro sebi in svojim dragim, zavaruj se pri najboljši, poštenu in nadosolventni podporni organizaciji, KRANJSKO-SLOVENSKE KATOLIŠKE JEDNOTE, kjer se lahko zavaruješ za smrtne, razne poškode, operacije, proti boleznem in onemoglosti.

K. S. K. JEDNOTA sprejema moške in ženske od 16. do 60. leta; otroke pa takoj po rojstvu in do 16. leta pod svoje okrilje. K. S. K. JEDNOTA izdaja najmodernejšo vrsto certifikate sedanje dobe od \$250.00 do \$5,000.00.

K. S. K. JEDNOTA je prava mati vdov in sirot. Če še nisi član ali članica te mogočne in bogate katoliške podporna organizacije, potrdi se in pristopi takoj.

Za pojasnila o zavarovalnici in za vse druge podrobnosti se obrnite na uradnike in uradnice krajevnih društev K. S. K. Jednote, ali pa na:

GLAVNI URAD V LASTNEM POSLOPU

351-353 No. Chicago Street, Joliet, Illinois

STUDENEC BLAGOSLOVA!

300 svetih maš letno, za žive in mrtve Člane Mašne Zveze. Članarina za vsako osebo živo ali umrlo. 25c. (Nikdar ni potreba obnoviti). Upišite vaše sinove vojake.

DRUŽBA SV. PETRA KLAVERJA

za afriške misijone,

3624 W. Pine Blvd. Dept. A. St. Louis (8), Mo.

PRVI SLOVENSKE POGREBNI ZAVOD V CHICAGO

LOUIS J. ZEFRAK

1941 W. Cermak Rd., Chicago, Illinois
Phone Canal 4611

NA RAZPOLAGO NOČ IN DAN.

Najboljši avtomobili za pogrebe, krste in šenitovanje. — Mrtvaška kapela na razpolago brezplačno. — CENE ZMERNE.

Pisano polje

J. M. Trunk

Trdijo, da je Moskva le komunistična. Browder je s komunisti v najožji zlahti, on mora nekaj vedeti, kako je v teh krogih. V Chicagu je nekaj povedal. V Evropi, je menil, naj bi samole Rusi šli v ogenj po kostonje. Grejo, pa bodo šli zase. In če pričakujemo, da bodo šli po kostonje tudi pri Japonski, je to kikenkoken. "Dol raz konj", je rekel, "Rusijo morate smatrati za vam popolnoma enako! Če ne, bo zmaga piškavca". Ali znate čitati med vrstami?

Gre za vzhodno-srednjo Evropo od Murmanskega do Trata.

O tem se mislijo pomeniti v Moskvi. Na zapadu radi vidijo, ako Moskovci podijo Nemece, da jim je danes že v Kijevu vroče, da bi pa ruski vpliv segal še preko prejšnjih poljskih mej, ako bi Rusi Nemece zopet prav v Berlin, o tem na zapadu ne vidijo radi, saj bi vpliv lahko segal do črte Gdanskotrlst in ti ščukasti Rusi bi utegnili od te črte naprej proti vzhodu sami govoriti. Pa je za to črta cela vrsta večjih in manjših petelinov, ki bi radi kirkvali, kakor bi bili sami na svetu, in Angliji bi bilo hudo na tem, da bi kirkvali, ker gre menda za svobodo malih narodov, če ni za tem le bolj — žakelj. Hude preglavice v Londonu, ako Moskva publicca še naprej. Kako bo? Kdo ve? Meni se zdi, da je troje mogoče: Prvo, da ostane pri vseh petelinih in pri angleškem žaklju med njimi. Drugo je, da vtakne Moskva te peteline v svoj kurnik in jim zavije vratove, in bi od njih ostala le imena. Tretje je, da Moskovci raztegnejo do imenovane črte svoj vpliv, pustijo te peteline pri življenju, da jim dovolijo narodno, ekonomsko in kulturno svobodo pri razvitku, ampak jih pametno nadzorujejo, da ne bodo šli jutri kirkvat v Berlin, Pariz, London, Washington... da jim pustijo proste roke do najboljših demokracije, zabranijo pa vse prepire med njimi radi kake vasi... toraj, da bo Finska, da bodo baltičke države, da bo močna Poljska, prejšnja narodna Čehoslovakija, da bo zedinjena in pomirjena Jugoslavija, morda z Bolgarijo vred, da bo Albanija, Grška brez možnosti do homatij, da bo pristna Mažarska brez mažarstva, Rumunija brez megalomanije...

Ako pride do prvega ali drugega, se kar jutri pripravimo na novo fajtanje, če pa pride do tretjega, bo morda nekaj homatij in pritožb in mrdanja in ropotanja, ampak vsa Evropa živi lahko do sodnega dne v miru in morda celo ves svet.

V Moskvi menda ni slovenskih glav, in nič na tem, ako jih res ni, so pa tam judovske glave in še armenske glave, in te glave so Hitleru pokazale, kje raste poper, ali bodo pokazale, kje so nemške meje, in od soli teh glav, ako si ohranijo sol, Evropa in ves svet lahko nekaj pričakuje, vse drugo je — kikenkoken.

Maurice Hindus je spisal že trinajsto knjigo o Rusiji. Naslov je: "Mother Russia". Tudi kak "Rus" mora imeti "rodino", opravičeno lahko govori o — matuski. Slabi časi za — vero. Ne maramo, toraj ne verujemo. Izpremenilo se je, tako trdi Hindus. Morda verjamejo kaki, drugi bodo ogorčeni. "Opportunizem, hinavščina, realna politika..." nothing else. Sam Hindus je prej pisal drugače. Ni lagal. "Novi človek v Rusiji je izgubil vso vero v Boga in strah pred Bogom," je prej pi-

sal. Zdej je drugače, pravi. Ali je prej pisal resnico, ali zdaj laže? Svobodno vsakemu.

"The war has lifted the family to a new eminence and a new appreciation. Were anyone to speak of it as a relic of a bygone age and fit for oblivion and annihilation, he would be deemed a maniac or an outcast. Now there are no more hallowed words in the Russian language than *semya* (family) and *rodina* (fatherland)..." Without the family and the fatherland there are only emptiness and futility."

Saj veste kako je bilo prej z družino. Kakor pri zajcih v gozdu in psih za plotom.

Porečete: Stalin, zvita glava, politika, ker tako kaže, da se ojači narodni odpor, ker je vojna.

Ali res le Stalin in vojna? Če je prišlo do izprememb in bodo te ostale, da nihče ne bo mogel več trditi, da je vse le hinavščina, potem je napočil čas za Hindusa in vse, kateri pišejo o Rusiji, da priznajo, da je nad Rusijo, nad Rusi in "Rusi" — Bog, katerega z vsem tajenjem niso mogli odstraniti, in priznajo še drugi, da je Bog nad vsem svetom in so moralni zakoni neizpremenljivi, neizpremenljivi. Od Rusije se lahko obrnete, od moralnih pravcev se ne morete, če nečete, da vas ti pravci ne zdrobijo kakor mlinski kamen zdrobi žito.

Rusija je vrlo dober nazoren slučaj, nauk. Šli so do skrajnosti, v nihilizem v vsem, izbežgali so se do duševne nagote, začeli pa gniti in se ustrašili. Zdej se vračajo. That's all.

POSLUŠAJTE

Jugoslovanski radio program, ki se oddaja vsako nedeljo od 9. do 10. ure zjutraj preko radio postaje WGES v Chicagi. —

DR. JOHN J. SMETANA

Pregleduje oči in predpisuje očala
23 LET IZKUŠNJE
OPTOMETRIST
1801 So. Ashland Avenue
Tel. Canal 0523
Uradne ure: vsak dan od 9
zjutraj do 8:30 zvečer.

DR. H. M. LANCASTER

Dentist

2159 West Cermak Rd.

Telefon Canal 3817

(ogel Leavitt St.)

CHICAGO, ILL.

For High-Grade
Insurance Service

See or Phone 2-8593

JOS. KLEPEC

YOUNG BUILDING

19 E. Jefferson Street,

JOLIET, ILL.